БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик)ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 211 (7658)

8 СЕНТЯБРЬ ЖУМА 1950 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Уртоқ И. В. Сталинга рапорт (1-нчи бет).
В. И. Ленин Асарларининг йигирма тўққизинчи томи (1-нчи бет).
Совет Иттифоқида (1-нчи бет).
Совет Ҳукуматининг Америка Қўшма Штатлари Ҳукуматига норозилиги (2-нчи бет).
ПАРТИЯ ТУРМУШИ: **М. Худойберганов.** — Ўзбекистон К(б)П Хоразм область комитетининг VI пленуми (2-нчи бет).
Етилиб очилган пахталарни пешма-пеш ва юқори сифатли қилиб, сортларга ажратиб терайлик! (3-нчи бет).
Р. Аҳмедов. — Ғўзанинг баргларини сун'ий йўл блан тўкиш (3-нчи бет).
Вилко Червенков эллик ёшга кирди (4-нчи бет).
Хавфсизлик Советининг 6 сентябрьдаги мажлиси (4-нчи бет).
Қуриядаги воқиалар (4-нчи бет).

МОСКВА, КРЕМЛЬ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ

ўртоқ Иосиф Виссарионович СТАЛИНГА

Қадрдон Иосиф Виссарионович, Хабаровск ўлкасидаги Яҳудий автоном областининг колхозчилари, МТС ва совхоз ходимлари Сизнинг олдингизда олган мажбуриятларини адо қилиб, ғалла тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажарганликларини Сизга ма'лум қиламиз. Буғдой топшириш плани ошириб бажарилди. Областьдаги колхоз ва совхозлар бу йил ўзларини уруғлик блан тўла та'минладилар.

МТСларнинг ишлари учун топширилган счётларга мувофиқ давлатга ғалла топшириш давом этмоқда.

ВКП(б) Яҳудий автоном область комитетининг секретари П. СИМОНОВ.
Меҳнаткашлар депутатлари Яҳудий автоном область Совети ижроия комитетининг раиси Л. БЕНЬКОВИЧ.
Тайёрлаш министрлигининг Яҳудий автоном областидаги вакили Ф. КАШЕВСКИЙ.
Яҳудий автоном область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи И. МАМИКИН.

Коммунистик тарбиянинг муҳим соҳаси

«Йиллар ва ўнлаб йиллар ўтар, аммо кунларимизнинг улуғворлиги ва ишларимизнинг улуғворлиги ҳечқачон халқларнинг эсидан чиқмайди. Ҳозир Ленин—Сталин партияси раҳбарлигида бизнинг мамлакатимизда қилинаётган ишлар коммунистик қурилиш йилномасига ёзилган ёрқин саҳифа бўлиб киради». («Правда»).

Ижодкор совет халқи шонли большевиклар партиясининг етакчилигида оламшумул ғалабаларни қўлга киритди. У ўзининг олижаноб меҳнати блан социалистик Ватанимизнинг кучига куч, қудратига қудрат қўшмоқда. Совет кишилари халқлар осойишталиги ва бутун дун'ёда мустаҳкам тинчлик учун курашиб тараққийпарвар инсониятга кураш йўлини, бахт-саодат йўлини, порлоқ истиқбол йўлини маш'алдек ёритиб турибдилар.

Совет халқидек қаҳрамон, ижодкор халқ дун'ёда йўқ. Совет кишилари ўзларининг олижаноб фазилатлари блан, ижодий меҳнатлари блан, фан техника соҳасида қўлга киритаётган янги-янги ғалабалари блан миллион-миллион оддий кишиларни порлоқ келажак учун, коммунизм учун курашга илҳомлантирмоқдалар.

Совет халқи улуғ Сталин етакчилигида, шонли большевиклар партиясининг раҳбарлигида коммунизмнинг муҳташам биносини қурмоқда. Сталин замонасининг бу улуғвор вазифасини бажаришда кишиларни коммунистик руҳда тарбиялаш катта аҳамиятга эгадир.

ВКП(б) Марказий Комитетининг мафкура соҳасидаги ишлар ҳақида чиқарган бирқанча қарорлари совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялашнинг буюк программасини чизиб берди. Бу программани амалга ошириш учун кураш партия, совет ва комсомол ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир.

Социалистик Ватанимизда кишиларни коммунистик руҳда тарбиялаш учун бутун имкониятлар яратиб берилган. Маркс, Энгельс, Ленин, Сталин асарларининг ҳар қайси миллатнинг ўз она тилида нашр этилиши совет кишиларига марксизм-ленинизм ғояларини тинмай эгаллаш учун ёрдам беради. Жаҳон классиклари, рус классиклари, совет ёзувчилари асарларининг кўплаб нусхада ва ҳар хил тилларда нашр этилиши кишиларни коммунистик руҳда тарбиялашда катта роль ўйнайди. Миллионлаб нусхада газета ва журналларнинг нашр этилиши, турли-туман адабиёт ва дарсликларнинг босиб чиқарилиши, нашриёт ишларининг кенг кўламда кучайтириб юборилганлиги, радио эшиттириш ишларининг борган сайин яхшиланаётганлиги коммунистик тарбия тўғрисида қилинаётган сталинча ғамхўрликнинг яққол ифодасидир.

Ўртоқ Сталин ВКП(б) нинг ХУIII с'ездидаги тарихий докладида «Биз барча ишчиларни ва барча деҳқонларни маданиятли ва ўқимишли кишиларга айлантирмоқчимиз ва вақти блан бунга эришамиз» деб та'лим берган эди. Совет кишиларини маданиятли ва ўқимишли кишилар қилиш учун мингларча мактаблар, олий ўқув юртлари, техникумлар очиб қўйилган. Маданият уйлари, маданият саройлари, клуб, кутубхона, қироатхона, қизил чойхона, дала шийпонлари кишиларимизни коммунистик руҳда тарбиялашда жуда катта хизмат қилмоқда. Совет театри ва киноси халқимизни Ленин—Сталин партиясига, социалистик Ватанга жўшқин муҳаббат руҳида, тинчлик душманларига — Англия, Америка тажовузкорларига қарши беҳад нафрат руҳида тарбиялашда ўз олдига қўйилган вазифани муваффақиятли бажармоқда.

Кишиларни коммунистик руҳда тарбиялашда лекция пропагандаси олдига жуда мас'улиятли вазифалар қўйилганлиги ҳаммага ма'лум. Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамият ҳамда партия ва совет ташкилотларининг штатли ва штатсиз лекторлари кенг меҳнаткашлар оммаси ўртасида юксак савияли, чуқур мазмунли ва оммабоп лекциялар ўқиб кишиларимизни коммунистик руҳда тарбиялаш ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи Ўзбекистон жамияти ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги маданий-оқартув муассасалари комитетининг Марказий лекция бюроси, партия ва совет ташкилотларининг лекторлар группалари бу соҳада анча иш қилдилар. Республика марказий лекция бюроси йўли блан сўнгги 8 ой ичида 23.583 та, сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи Ўзбекистон жамияти йўли блан фақатгина август ойида 4 мингдан ортиқ лекция ўқилганлигини кўрсатиб ўтиш кифоядир.

Аммо бу ишлар партиямиз томонидан қўйилган юксак талабларга етарли жавоб бермайди. Айрим лекция бюролари ва лекторлар группаси ўз ишларини яхши уюштирмаганлар. Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи Ўзбекистон жамиятининг Қорақалпоғистон АССР бўлими (раиси ўртоқ Дўсқораев) август ойида 92 та, Сурхондар'ё область бўлими (раиси ўртоқ Бичков) эса 94 та лекция ўтказганлар, холос. Қашқадар'ё область маданий-оқартув бўлими (мудири ўртоқ Собиров), Хоразм область маданий-оқартув бўлими (собиқ мудири ўртоқ Ерзин) лекция пропагандасини яхши уюштирмаётирлар, лекцияларни кам ўтказаётирлар, уларнинг сифатига етарли аҳамият бермаётирлар. Динга, эскилик сарқитларга қарши курашга доир лекциялар онда-сонда ўқилади.

Лекция пропагандаси соҳасидаги энг катта камчиликлардан бири шундаки, лекция ўқиш ишларига партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари жалб қилинмайди. Улар лекция ўқиш йўли блан ҳам кенг меҳнаткашлар оммасини олдимизда турган хўжалик вазифаларини бажаришга сафарбар этишлари мумкинлигига етарли э'тибор бермайдилар. Лекция фақатгина бошқаларнинг онгини оширишга ёрдам бериб қолмай, балки лекторнинг ўз устида ишлашига ҳам, унинг савиясини оширишга ҳам катта ёрдам беради. Шунинг учун ҳам партия, совет ва комсомол ташкилотларининг раҳбарлари ўзларининг бир вақтларда мактабларда олган билимлари блан чекланиб қолмай, ўз савияларини янада оширишлари керак. «Иш кўп, вақт йўқ» деган баҳона блан лекция пропагандасидан четлашмай, балки лекция пропагандасини ташкил қилишда ташаббускор бўлишлари керак. Улар ўртоқ Сталиннинг қуйидаги сўзларини ҳамма вақт эсда тутишлари лозим: «Мактаб — фақат тайёргарлик босқичидир. Кадрлар жонли ишда, мактабдан ташқарида, қийинчиликларга қарши курашда, қийинчиликларни енгишда чинакамига чиниқадилар. Ўртоқлар, шу нарса эсингизда турсинки, фақат қийинчиликлардан қўрқмайдиган, қийинчиликлардан қочмайдиган, аксинча — қийинчиликларни енгиш ва йўқотиш учун уларга қарши борадиган кадрларгина яхши кадрлардир. Чинакам кадрлар фақат қийинчиликларга қарши курашдагина чиниқади».

Қишлоқ жойларида ўтказилаётган лекциялар жуда ҳам оз, уларнинг савияси паст, лекторлар олдига қўйилган, лекция пропагандаси олдида турган вазифаларга тўла жавоб бермайди. Илғорлар тажрибаси яхши пропаганда қилинмайди. Илғор Мичурин агробиология фанининг ютуқлари кенг тушунтирилмайди.

Партия ва совет ташкилотлари илғор агробиология фанининг ютуқларини, ишлабчиқариш новаторлари, пахта далалари илғорларининг бой тажрибаларини кенг пропаганда қилишлари ва шу блан барча кишиларни меҳнат соҳасида янги-янги зафарларга илҳомлантиришлари лозим. Лекторларимиз, жонажон социалистик Ватанимизга ҳарқачонгидан ҳам кўпроқ пахта етказиб бериш тўғрисида улуғ Сталин олдида олинган мажбуриятни Октябрь социалистик революциясининг 33 йиллиги кунигача бажариш учун оташин пропаганда олиб боришлари керак.

Лекторларимиз Совет Иттифоқи қўлга киритган ютуқларини кенг пропаганда қилишлари, Ватанимиз куч-қудратини янада ошириш учун уларни стахановча тинчлик вахтасида туриб фидокорона меҳнат қилишга да'ват этишлари лозим. Фан ва техника ютуқлари, новаторлар ва илғорлар тажрибаси кенг пропаганда қилинсин.

Совет давлатининг мустаҳкам тинчлик учун ва халқлар осойишталиги учун олиб бораётган олижаноб ташқи сиёсати меҳнаткашлар оммасига кенг тушунтириб берилсин. Уруш оловини ёқувчиларнинг кирдикорлари ва тажовузкорликлари аёвсиз фош қилинсин.

Партия, совет ташкилотлари марксизм-ленинизмнинг улуғ ва енгилмас ғояларини пропаганда қилишга алоҳида э'тибор беришлари керак. Марксча-ленинча та'лимотни кенг пропаганда қилиш блан халқимизни коммунистик руҳда тарбиялаш ишини янги юксак босқичга кўтарайлик! Лекция пропагандасини ҳартарафлама кучайтирайлик!

В. И. Ленин Асарларининг йигирма тўққизинчи томи

В.И. Ленин Асарларининг йигирма тўққизинчи томи босилиб чиқди. Бу томни ВКП(б) Марказий Комитети ҳузуридаги Маркс—Энгельс—Ленин институти босмага тайёрлаган.

Йигирма тўққизинчи томда В. И. Лениннинг 1919 йил март ойидан август ойигача ўтган даврга оид асарлари бор. «ВКП(б) программаси лойиҳаси»га доир материаллар 1919 йил февраль—март ойларида ёзилган, бу материаллар РКП(б) VIII с'езди ҳужжатлари блан бевосита боғланганлиги сабабли улар йигирма тўққизинчи томда бу ҳужжатларга муқаддима қилиб берилади.

Йигирма тўққизинчи томдаги асарларнинг кўпчилиги Лениннинг с'ездлар, конференциялар, йиғилишлар, митингларда қилган докладлари ва нутқларидан иборат. Бу асарларда В. И. Лениннинг давлат ишлари соҳасидаги фаолияти акс эттирилади ва коммунистлар партияси ҳамда совет ҳокимиятининг ўша даврдаги сиёсатига таааллуқли энг муҳим масалалар, чунончи социалистик Ватанни мудофаа қилиш, ўрта ҳол деҳқонларга муносабат ва хўжалик қийинчиликлари блан кураш масалалари ёритилади.

Томнинг талайгина қисми Лениннинг РКП(б) VIII с'ездида қилган докладлари ва нутқлари — Марказий Комитетнинг ҳисоботи, партия программаси тўғрисидаги доклад ва охирги сўз, қишлоқда ишлаш тўғрисидаги доклад ва шу сингарилардан иборат.

Лениннинг бирқанча асарлари, чунончи, Москва Совети пленумининг 1919 йил 3 апрельдаги фавқулодда мажлисида «Совет республикасининг ташқи ва ички аҳволи тўғрисида доклад», «Шарқий фронтга ёрдам бериш тўғрисида Петроград ишчиларига хат», «Шарқий фронтдаги аҳвол муносабати блан РКП(б) Марказий Комитетининг тезислари», 1919 йил 11 апрельда ВЦСПС пленумида «Шарқий фронтга сафарбарлик ўтказилиши муносабати блан касаба союзларнинг вазифалари тўғрисида қилинган доклад,», «Колчак блан курашиш тўғрисида Москва фабрика-завод комитетлари ва касаба союзларининг конференциясида сўзланган нутқ» (1919 йил 17 апрель) ва бошқа асарлари ишчилар синфини ва меҳнаткашлар оммасини Колчакка қарши курашга сафарбар қилишга бағишланган.

«Колчак устидан қозонилган ғалаба тўғрисида ишчи ва деҳқонларга хат»да Ленин Совет республикасининг мудофаа қувватини мустаҳкамлашда Колчакка қарши олиб борилган ғолибона кураш тажрибасидан келиб чиққан асосий вазифаларни белгилаб беради.

Ленин 1919 йил 4 июльда Бутун Россия Марказий Ижроия Комитети, ишчи ва қизил аскар депутатлари Москва Совети, Бутун Россия касаба союзлари Совети ва Москвадаги фабрика-завод комитетлари вакилларининг биргаликда ўтказилган мажлисида «Ҳозирги аҳвол ва совет ҳокимиятининг энг яқин вазифалари тўғрисида»ги докладида, «РКП(б)нинг Москва конференциясида республиканинг ички ва ташқи аҳволи тўғрисидаги доклад»да (1919 йил 12 июль), «Фабрика-завод комитетлари, касаба союзлар ва Москва Марказий ишчи кооперативи вакилларининг Москва конференциясида озиқ-овқат ва ҳарбий ҳолат тўғрисидаги нутқ»да (1919 йил 30 июль) ва бошқа нутқларида оммани Деникинга қарши курашиш учун бутун кучларини сафарбар қилишга чақиради. Ленин бу асарларида ва томга кирган бошқа асарларида совет озиқ-овқат сиёсатининг асосларини тушунтириб беради ва мамлакатда озиқ-овқат соҳасидаги аҳволни яхшилаш чораларини белгилайди.

Ленин «Учинчи Интернационал ва унинг тарихдаги ўрни», «III Интернационалнинг вазифалари тўғрисида» мақолаларида ва бошқа мақолаларда III коммунистик интернационалнинг оламшумул тарихий аҳамиятини кўрсатади ва унинг вазифаларини белгилаб беради.

Ленин «Эркинлик ва тенглик шиорлари блан халқни алдаётганликлари тўғрисида нутқ»ида (Ленин бу нутқни 1919 йил 19 майда мактабдан ташқаридаги та'лим юзасидан чақирилган 1 Умумроссия с'ездида сўзлаган эди) ҳамда «Маориф ва социалистик маданият ходимларининг I Умумроссия с'ездида сўзлаган нутқ»ида (1919 йил 31 июль) пролетариат диктатураси тўғрисидаги марксистик назарияни ривожлантиради ва пролетариат демократияси блан буржуазия демократияси ўртасидаги қарама-қаршиликни очиб ташлайди.

Лениннинг Свердлов университетида «Давлат тўғрисида» қилган лекциясида давлат тўғрисидаги, давлатнинг келиб чиқиши, моҳияти ва тарихий формалари ҳақидаги маркса-ленинча та'лимотнинг асослари баён қилинган.

Лениннинг «Улуғ почин» деган машҳур асари ҳам томга киргизилган. Ленин бу асарида биринчи коммунистик шанбаликларнинг ролига юксак баҳо беради ва коммунизм ғалабаси учун меҳнат унумини юксак даражага кўтаришни ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлигини кўрсатади.

Бу томда В. И. Ленин Асарларида илгари э'лон қилинмаган 15 та янги ҳужжат босилган. Ленин Петроград Советининг 1919 йил 12 март мажлисидаги «Хатларга жавоб»ида Халқ комиссарлари советининг фаолиятини та'рифлайди.

Асарларда И. В. Сталинга юборилган тўрт телеграмма (1919 йил май—июнь), «РКП(б) Марказий Комитетининг Петроград фронти тўғрисидаги қарор лойиҳаси», В. И. Ленин ва И. В. Сталиннинг Украина Халқ комиссарлари советига телеграммаси, шунингдек Ленин ва Сталин имзолаган «Марказий Комитетнинг ҳарбий бирлик тўғрисидаги директивлари лойиҳаси» биринчи марта босилган. Бу ҳужжатларда Ленин ва Сталиннинг Совет давлатини мустаҳкамлаш ва мамлакат мудофаасига раҳбарлик қилиш соҳасида биргаликда қилган ишлари акс эттирилади.

Ленин «Жосуслардан эҳтиёт бўлингиз!» деган мурожаатида контрреволюцияга қарши курашиш учун революцион ҳуш'ёрликни оширишни таклиф этади.

Ленин «Ҳамма нарса Деникинга қарши курашга!» деб РКП (большевиклар) Марказий Комитетига ёзган хатида барча муассасаларни ҳарбий асосда қайтадан қуриш ва Деникин устидан ғалабани уюштириш учун мамлакатни ягона ҳарбий лагерьга айлантириш вазифасини қўяди.

«Герман ишчиларига ва бошқаларнинг меҳнатини эксплоатация қилмайдиган деҳқонларга мурожаат лойиҳасига илова» деган ҳужжатда Ленин бутун дун'ё меҳнаткашларининг Совет ҳокимиятига ҳайрихоҳлиги ва муҳаббати ўсганлигини та'кидлайди ҳамда II Интернационал раҳбарларини социализмга хиёнат қилувчилар ва буржуазия қилган жиноятларнинг иштирокчилари, деб та'рифлайди.

Украина Халқ комиссарлари советининг раиси номига ёзилган телеграмма (1919 йил апрель ойининг охири) йигирма тўққизинчи томда биринчи марта э'лон қилинган.

«РКП(б) программаси лойиҳаси»да янги ҳужжатлар, чунончи «РКП программаси лойиҳасининг дастлабки қўлёзмаси» программанинг ҳамма қисмлари киргизилиб машинада кўчирилган нусхасига ва қўлёзмаларга мувофиқ э'лон қилинган. Программа лойиҳасининг дастлабки қўлёзмасида «Россияда пролетариат диктатурасининг асосий вазифалари» деган қисм биринчи марта э'лон қилинган. «Программанинг миллий масала ҳақидаги моддасининг узил-кесил лойиҳасига қўшимча» ва «РКП- (большевиклар) программаси лойиҳаси» ҳам томга киргизилди. Лениннинг бу асарлари программа лойиҳаси биринчи қисмларининг Ленин томонидан кейинчалик яна таҳрир этилган нусхаларидир

(«ПРАВДА» 6 сентябрь).

САНОАТ КОРХОНАЛАРИ ВА ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИДА ОКТЯБРЬОЛДИ МУСОБАҚАСИНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК!

☆

ЯНГИЙЎЛ СТАХАНОВЧИЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ

ЯНГИЙЎЛ (ЎзТАГ). Янгийўл саноат корхоналарининг коллективлари стахановча вахтада туриб, ишлабчиқаришда янгидан-янги муваффақиятларга эришмоқдалар. Шаҳар саноати август ойида июль ойидагига нисбатан анча кўп маҳсулот ишлаб чиқарди.

Ёғ заводининг коллективи август ойида айниқса яхши ишлади. Коллектив нобудгарчиликни камайтириш ҳисобига август ойида пландан ташқари 100 тонна ёғ, 141 тонна совун ва кўп миқдорда мамиқ ишлаб чиқарди. Коммунист М. Кенжаева раҳбарлик қилаётган смена ойлик топшириқни 25 процент ошириб бажариб, айниқса яхши натижаларга эришди.

Тикувчилик-пойафзал комбинатининг коллективи ҳам тинчлик вахтасида туриб катта муваффақиятларни қўлга киритди. Коллектив ойлик пландан ташқари 120 минг сўмлик кийим-кечак ва пойафзал берди. Биринчи сорт маҳсулот ишлаб чиқариш планидагидан 12 процент ошди.

Резина-техника заводининг ишчилари ҳам катта ютуқларга эришдилар. Консерва ва ғишт заводларининг коллективлари ҳам август ойи планини ошириб бажардилар ва маҳсулот ишлабчиқаришни ой сайин ошираbормоқдалар.

СТАХАНОВЧА ТИНЧЛИК ВАХТАСИ

ҚЎҚОН (ЎзТАГ). Қўқон суперфосфат заводининг коллективи стахановча тинчлик вахтасида ишлаб тобора катта муваффақиятларга эришмоқда. Корхона ходимлари ўз мажбуриятларини шараф блан бажармоқдалар.

Коммунист ўртоқ Гивентал бошчилигидаги суперфосфат цехининг коллективи зўр ғайрат блан меҳнат қилмоқда. Илғор цех август ойи планини 136.4 процент бажарди. Стахановчилардан Назаров, Эшназаров, Веничеңко, Дворников ва бошқа ишчилар бир ярим-икки норма ишламоқдалар.

Коммунист ўртоқ Перменев бошлиқ бўлган цех тинчликни мустаҳкамлаш ишига муносиб ҳисса қўшмоқда. Бу цехдаги ишчиларнинг ҳаммаси жадал ишлаш усулига ўтди. Июль ва август ойларида цехдаги меҳнат унуми 22,6 процент ортди.

Завод коллективи август ойида маҳсулотнинг таннархини планда кўрсатилганидан ортиқ камайтириш ҳисобига 500 минг сўм тежади.

Ҳазорасп пахта заводи янги ҳосилни ишлашга киришди

Ҳазорасп пахта заводи областьда биринчи бўлиб, янги пахта ҳосилини тозалайбошлади. Тозаланган бирнеча тонна тола мамлакатимизнинг тўқимачилик корхоналарига юборилди. Хева, Урганч шаҳарларидаги заводларда ҳам пахта тозалашга киришилди.

Совет Иттифоқида

ЎРТОҚ И. В. СТАЛИННИНГ «МАРКСИЗМ ВА ТИЛШУНОСЛИК МАСАЛАЛАРИ» НОМЛИ КИТОБИ ФИН ТИЛИДА НАШР ЭТИЛДИ

ПЕТРОЗАВОДСК, 6 сентябрь. (ТАСС). Карель-Фин ССР Давлат нашриёти ўртоқ И. В. Сталиннинг «Марксизм ва тилшунослик масалалари» номли брошюрасини фин тилига таржима қилиб чиқарди. Бу брошюрада ўртоқ И. В. Сталиннинг «Тилшуносликдаги марксизм ҳақида», «Тилшуносликнинг ба'зи масалаларига доир», «Ўртоқларга жавоб» деган асарлари бор.

ВКП(б) Марказий Комитети ҳузуридаги Маркс — Энгельс — Ленин институтининг Карель-Фин филиали асарнинг таржимасини тайёрлади.

ҚУЙБИШЕВ ГЭСИ ҚУРИЛИШИ УЧУН АВТОМАШИНАЛАР

Мамлакатдаги саноат корхоналари Куйбишев гидроэлектростанцияси қурилиши учун ҳархил машина ва механизмларни тайёрлаб юборабошладилар.

СССР Автомобиль ва трактор саноати министрлигига қарашли заводлар қурилишга автомобильларнинг биринчи қисмини юборди.

Москвадаги Сталин номли автозавод Куйбишев шаҳрига 100 га яқин юк автомобили жўнатди. Пойтахтдаги гигант корхонанинг коллективи «ЗИС — 150» автомобильлари блан бирга қурувчиларга газобаллон автомобильларини ҳам юборди.

Волга дар'ёсидаги баржалар Молотов номли Горький автозаводининг маҳсулотини гидроэлектростанция қурилишига етказиб бермоқдалар. Горький заводи қурилишга «ГАЗ—51» юк автомобильларини, шунингдек газобаллон машиналарини тайёрлаб беради.

Саноатимиз ишлабчиқараётган юк автомобильларининг қарийб ҳамма хиллари гидроэлектростанция қурилишига юборилади.

Танкчилар куни шарафига

МОСКВА. Москва ДОСАРМчилари (армияга ёрдам бериш кўнгилли жамият а'золари) Танкчилар куни байрамига яхши тайёргарлик кўрмоқдалар. Корхоналар, муассасалар ва ўқув юртларида совет танкчиларининг шонли ишлари тўғрисида, танк саноатининг муваффақиятлари ҳақида доклад ва лекциялар уюштирилади. ДОСАРМнинг бошланғич ташкилотларида фотовиставка ва витриналар очилди, ДОСАРМчиларнинг донгдор танкчилар — Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари блан учрашувлари ташкил этилади.

ДОСАРМнинг пойтахтдаги бошланғич ташкилотларида байрам шарафига бирқанча разрядчи-спортчилар — автомобильчилар, мотоциклчилар, мерганлар, радистлар тайёрланди.

Танкчилар куни — 10 сентябрьда Сокольники маданият ва истироҳат паркида ҳарбий-спорт байрами бўлади. Парк ёнидаги майдонда мотоциклчиларнинг оммавий мусобақалари ўтказилади.

Танкчилар кунига бағишланган ҳарбий-спорт байрамининг охирида майда калибрли милтиқлардан 50 метр масофага отиш юзасидан оммавий мусобақалар бўлади.

БУЮК ИШЛАРНИНГ ЯНГИ ПЛАНЛАРИНИ ПРОПАГАНДА ҚИЛИШ

Олтинчи сентябрьда Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи Бутун Иттифоқ жамияти правлениеси президиумининг академик С. И. Вавилов раислигида мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда ҳукуматнинг янги суғориш системасига ўтиш тўғрисидаги ва Куйбишев ҳамда Сталинград гидроэлектростанцияларини қуриш ҳақидаги қарорлари муносабати блан лекция пропагандаси плани муҳокама қилинди.

Жамиятнинг қишлоқ хўжалик секцияси раҳбари, В. И. Ленин номли Бутун Иттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси президентининг ўринбосари В. П. Мосолов совет халқининг фаровонлигини янада ошириш учун ерларни суғориш, мамлакатдаги гидроэнергетика бойликларидан фойдаланишдан иборат сталинча буюк планларни ҳартарафлама тарғиб этиш энг муҳим вазифа эканлигини та'кидлади.

Олимлар, инженерлар, қишлоқ хўжалиги мутахассислари шаҳар ва қишлоқлардаги минг-минглаб лекторияларда Волгадаги буюк иншоотнинг халқ хўжалиги учун ғоят катта аҳамиятга эга эканлиги тўғрисида, Волга бўйидаги ерларнинг қиёфаси ўзгаражаги ҳақида ҳамда социалистик деҳқончиликни ривожлантириш, дон экинлари, пахта, қанд лавлаги ҳосилини ошириш учун янги суғориш системасининг аҳамияти ҳақида лекция ўқимоқдалар. Суғориладиган деҳқончилик районларидаги илғорларнинг тажрибалари, бу районларда сув хўжалигини уюштириш, суғориладиган ерлардаги қишлоқ хўжалик ишларини машиналаштириш ҳақида махсус лекциялар ўқилади. (ТАСС).

СОВЕТ ЕНГИЛ АТЛЁТИКАЧИЛАРИ ҚАЙТИБ КЕЛДИЛАР

Енгил атлётика бўйича Европа биринчилиги учун ўтказилган мусобақада қатнашган совет спорт делегацияси 6 сентябрьда Брюсселдан Москвага қайтиб келди.

Европадаги энг кучли енгил атлётикачиларнинг мусобақасида совет спортчилари янгидан порлоқ ғалабага эришдилар. Совет спорти мастерларидан А. Андреева, В. Богданова, Н. Думбадзе, Н. Коракулов, Л. Каляев, Л. Санадзе, Н. Смирницкая, В. Сухарев, Л. Шчербаковлар енгил атлётиканинг айрим турлари бўйича Европа чемпионлари номини олдилар. Совет спортчилари биринчи ўринни олиб, 9 олтин медаль, 15 кумуш медаль ва 15 бронза медаль ютдилар. (ТАСС).

ҚОЗОҚ ОПЕРА ТЕАТРИДА ЯНГИ МАВСУМ

ОЛМАОТА, 6 сентябрь. (ТАСС). Кеча Обой номли қозоқ Давлат академик опера ва балет театрида Жубанов ва Ҳамидийнинг «Обой» операси блан янги мавсум бошланди.

Қозоғистон пойтахтининг тамошабинлари бу йилги мавсумда театр саҳнасида Глиэрнинг «Қизил гул» ва Великановнинг «Қамбар ва Нозим» балетини кўрадилар. Театрнинг ижодий коллективи Горбатовнинг «Бўйсунмаганлар» номли романи асосида Кабалевский томонидан ишланган «Тарас оиласи» операсини ҳам саҳнага қўяди.

Театр репертуарида «Евгений Онегин», «Кармен», «Травиата», қозоқ композиторларининг «Қиз Жибек», «Ержан ва Сора» асарлари ва бошқа асарлар бор.

ПАХТА УСТАЛАРИНИНГ ВАТАНПАРВАРЛИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

БОКУ, 6 сентябрь. (ТАСС). Озарбайжондаги пахтакор усталар мавсумда ҳарбир теримчининг етти-саккиз минг килограмм ва ундан ҳам кўпроқ пахта териши учун мусобақа уюштиришни таклиф этдилар. Икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олган Басти Багирова, Шамама Гасанова ва бошқалар республика пахтакорларига ёзган мактубларида икки қўл блан пахта териш тажрибалари ҳақида гапирадилар. Ўтган йили 12.150 килограмм пахта терган ўртоқ Гасанова бу йилги мавсумда ҳам шунча пахта териш мажбуриятини олди. Зангилан районидаги «Октябрь» колхозининг звено бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Чичак Гасанова 11 минг килограмм пахта теришга ва'да берди. Бошқа пахтакор усталар ҳам камида 8,5—9 минг килограммдан пахта теришга қарор бердилар.

Республиканинг пахта далаларида колхозчиларнинг бутун пахта ҳосилини йиғиштириб олиб давлатга топширамиз ва ўртоқ И. В. Сталинга ёзилган мактубда олинган мажбуриятларни бажарамиз, деган шиор остида ўтказилаётган мусобақалари қизиб кетди.

П А Р Т И Я Т У Р М У Ш И

Ўзбекистон К(б)П Хоразм область комитетининг VI пленуми

УРГАНЧ, («Қизил Ўзбекистон» мухбиридан). Шу йил 3—4 сентябрьда Хоразм область партия комитетининг VI пленуми бўлиб ўтди.

Пленум Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети VI пленумининг «Ўзбекистонда пахтачиликни янада ривожлантириш вазифалари муносабати блан колхоз партия ташкилотларини мустаҳкамлаш ва қишлоқда оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги ҳамда Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети бюросининг «Хоразм область партия комитетининг иши ҳақида»ги Қарорини муҳокама қилди. Бу тўғрида область партия комитетининг секретари ўртоқ И. Искандаров доклад қилди.

Область партия комитетининг пленуми область партия ташкилотининг қишлоқ хўжалигига раҳбарлик, партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишларни уюштириш соҳасидаги жиддий камчиликларини танқид ва ўз-ўзини танқид асосида очиб ташлади.

Область партия комитети раҳбарлари ва унинг биринчи секретари ўртоқ Искандаров нуқул хўжалик вазифаларига берилиб, партиявий-ташкилий ишларни ўз ҳолига ташлаб қўйган. Қишлоқ хўжалигига раҳбарлик соҳасида жиддий хатоларга йўл қўйилган. Область партия комитети Хоразм областининг қишлоқ хўжалигини ва биринчи навбатда унинг етакчи тормоғи бўлган пахтачиликни ривожлантиришда колхоз партия ташкилотларига ва қишлоқ коммунистларига суяниб ишламаган.

Шунинг натижасида областьда пахтачиликни ривожлантиришда катта аҳамиятга эга бўлган ирригация-мелиорация ишларида қаттиқ тартиб ўрнатилмаган. Кўпгина колхозларда алмашлаб экиш принциплари бузилган. Пахтачилик ва чорвачиликни ривожлантиришда катта аҳамиятга эга бўлган бедачилик хўжалиги издан чиқарилган. Область ўтган йили беда экиш планини бажараолмади. 350 минг кубометр ўрнига 150 минг кубометр ҳажмида ирригация ишлари бажарилди.

Хоразм область партия комитети колхоз бошланғич партия ташкилотларини мустаҳкамлаш, уларнинг жанговарлик қобилиятини ошириш масалалари блан бутунлай қониқарсиз шуғулланди, шунинг натижасида кўпгина колхозларда ҳали ҳам бошланғич партия ташкилотлари тузилган эмас. Шу йил давомида обком бюросида бирорта ҳам колхоз бошланғич партия ташкилотининг ҳисоби эшитилмаган. Кандидатлик муддати ўтиб кетган партия кандидатлари ўртасида ҳечқандай сиёсий-тарбиявий иш олиб борилмайди.

Область партия комитети бюросида бамаслаҳат иш кўриш принциплари бузилган, аппаратдаги ходимлардан топширилган иш учун қаттиқ жавобгарлик талаб қилиш, қабул қилинган қарорларнинг ижроси учун кураш йўқ. Область партия комитетининг секретари ўртоқ Искандаров совет ва хўжалик ташкилотларининг ҳуқуқларини бутунлай чеклаб қўйиб, ҳамма ишни фақат ўзи бажаришга интилган.

Пленум биринчи масала юзасидан докладни ишчанлик блан муҳокама қилди ва большевикча танқид, ўз-ўзини танқид асосида область партия комитети ишидаги жиддий хато ва камчиликларни очиб ташлади.

Шовот район партия комитетининг секретари ўртоқ **Р. Юсупов** ўз сўзида область партия комитетининг нотўғри раҳбарлик услубини кўрсатучи фактларни келтирди.

— Биз шу йилнинг 8 ойи ичида область партия комитетидан 220 та қарор олдик. Бундан 180 таси нуқул хўжалик масалалари тўғрисида эди. Лекин область партия комитети аппарати шу қарорлар қандай бажарилганлигини текшириш масалалари блан кам қизиқди.

Область партия комитети комсомолга раҳбарлик масалалари блан ҳам етарли даражада шуғулланмаган. Шу йил область комсомол комитетининг ҳисоби 4 марта бюро мажлисига қўйилган бўлса ҳам, лекин бунинг ўрнига майда хўжалик масалалари муҳокама қилиниб, бу масала кун тартибидан тушириб қолдирилган. Область комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Х. Отабоев** комсомол ташкилотларига раҳбарлик етарли эмаслигини тасдиқлайдиган бирқанча фактларни сўзлаб берди.

Область партия комитетининг қишлоқ хўжалик бўлими районлардан сводка тўплаш блангина шуғулланади. Бўлим мудири ўртоқ Ҳасанов колхозларда камдан-кам бўлади ва бунинг ўрнига кабинетда ўтириб, область пахтачилик ва қишлоқ хўжалик бошқармаси агрономларини сводка тўплаш блан банд қилади.

Қўшкўпир район партия комитетининг секретари ўртоқ **Х. Абдуллаев** область партия комитетининг кадрлар танлаш ва тарбиялаш ишларидаги жиддий камчиликлари тўғрисида гапирди.

Бир йилдан бери Қўшкўпир район партия комитетида хотин-қизлар ўртасида ишлаш бўлимининг мудири ва инструктори йўқ. Район партия комитетида иккинчи секретарь йўқ. Олти ойдан бери район пахтачилик бўлимига бош агроном танлай олмаймиз.

«Хоразм ҳақиқати» газетасининг муҳаррири ўртоқ **Л. Ҳамроев** ўз сўзида область партия комитети ва шахсан ўртоқ Искандаровнинг танқид ва ўз-ўзини танқидни менсимаганлигини, область газеталари саҳифасида босилган танқидий мақолаларга сра э'тибор бермаганини, балки айрим вақтларда танқидни бўғиш ҳоллари содир бўлганини айтди.

Пленумда СССР Министрлар Совети ва ВКП(б) Марказий Комитетининг «Колхоз ва совхозларда жамоат маҳсулдор чорвачилигини ривожлантириш учйиллик плани (1949—51 йиллар) ҳақида»ги Қарорининг қандай бажарилаётгани масаласи ҳам муҳокама қилинди.

Бу масала юзасидан сўзга чиққан ўртоқлар областьда чорвачиликни ривожлантириш планининг бажарилмай қолганлиги сабабларини очиб ташладилар ва область қишлоқ хўжалик бошқармасининг ишидаги жиддий камчиликларни танқид қилдилар.

Пленумда Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **С. Камолов** нутқ сўзлади.

Пленум ҳар иккала масала юзасидан кенг қарор қабул қилди.

Пленумда ташкилий масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Пленум ўртоқ И. Искандаровни область партия ташкилотига раҳбарликни та'минлай олмагани учун область партия комитетининг биринчи секретарьлиги вазифасидан озод қилди.

Пленум ўртоқ **М. Раҳмоновни** Ўзбекистон К(б)П область комитетининг биринчи секретари қилиб сайлади ва бюро а'золари составига киритди.

М. ХУДОЙБЕРГАНОВ.

Китоб районидаги «Ҳужум» артелининг гилам тўқучиси **Мубошира Норова** планини 140 процентга етказиб бажармоқда. **Суратда:** ўртоқ **Норова** иш устида.

И. Юсупов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Самарқанд областида

ПАХТАКОРЛАРГА МАДАНИЙ ХИЗМАТ

Пахтакорларга маданий хизмат кўрсатиш учун Сиёб район партия комитети Жомбой районининг колхозларига агитмашина юборди. Агитмашинада хотин-қизлар клубининг ҳаваскорлар тўгараги а'золари, лектор ва агитаторлар бор. Агитмашина колхозларда кинофильмлар ҳам кўрсатади.

Шунингдек Каттақўрғон шаҳар партия комитети ҳам Қорадар'ё район колхозларига врачлар, лекторлар, рассомлар ва маданий-оқартув муассасалари ходимларидан иборат 3 та бригада юборди. Бригада а'золари колхозларда сиёсий, илмий, қишлоқ хўжалиги ва бошқа темаларда лекциялар ўқидилар.

Ғ. Ашуров.

КОЛХОЗЧИЛАР УЧУН ЛЕКЦИЯЛАР

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатучи республика жамиятининг Самарқанд область бўлими, колхозчиларга маданий хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида, Пахтакор районининг колхозларига бир группа тажрибали лекторларни юборди. Лекторлардан Суннатов, Мирзаев, Раҳимов, Эшмуродов ва бошқа ўртоқлар колхозларда «Дин ва хурофотга қарши курашда Ҳамзанинг роли», «25 йил ичида Ўзбекистонда фан ва маданиятнинг тараққиёти», «Халқаро аҳвол» ва бошқа темаларда 200 га яқин лекция ўқидилар. Колхозчилар лекцияларни зўр қизиқиш блан тингладилар.

И. Иброҳимов.

39 ТА КЎЧМА ДУКОН

Пойариқ район матлубот жамияти правлениеси пахта йиғим-терими даврида колхозчиларга маданий хизмат кўрсатишни яхшиламоқда.

Пахта терувчиларга зарур бўлган кенг исте'мол молларини далада сотиш учун Ойтамғали, Янгийўл ва Сталин номли сельполар қошида 39 та кўчма дўкон ташкил этилди.

Кўчма дўконлар орқали колхозчиларга сотиш учун хилма-хил кенг исте'мол моллари келтирилмоқда.

Н. Мақсудов.

ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАР

Оқдар'ё районидаги колхозларда бу йил кўпгина янги қурилишлар қад кўтармоқда. Бурганли қишлоқ советидаги Каганович номли колхоз қошида еттийиллик мактаб биноси ва 10 та хўжаликка уй-жой қурилмоқда.

Шу қишлоқ советидаги Ленин номли колхозда ҳам 8 хўжаликка янги уй-жой ва 200 киши сиғадиган клуб биноси солинаётир. Шунингдек, Янгиқўрғон қишлоғидаги «Большевик» колхозида қурилабошланган 300 кишилик клуб ва 5 хоналик колхоз правление идораси ҳам битай деб қолди.

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАРНИНГ ҲАВАСКОРЛАР ТЎГАРАГИДА

Самарқанд темирйўлчилари клуби ҳузуридаги ҳаваскорлар тўгараги ҳаваскорлар тўгаракларининг Бутун Иттифоқ кўригига яхши тайёргарлик кўраётир.

Ҳозир тўгарак а'золари драматург Собконинг «Иккинчи фронт орқасида» пьесасини тайёрламоқдалар.

Б. Пирназаров.

НАМУНАЛИ ЯСЛИ

Комсомол район, Сочакиболо қишлоқ советидаги Киров номли колхозда бешйиллик планда кўрсатилган намунали ясли биноси қурилаётир. Ясли 15 хонадан иборат, у, 150 болага мўлжаллланган. Унда болалар дам оладиган, овқатланадиган ва ўйнайдиган алоҳида хоналар бор.

Ясли биносини Октябрь байрамининг 33 йиллиги кунигача битказиш учун жадал иш олиб борилмоқда.

Б. Имомов.

Совет Ҳукуматининг Америка Қўшма Штатлари Ҳукуматига норозилиги

СССР Ташқи Ишлар Министри А. Я. Вишинский 6 сентябрьда Америка Қўшма Штатларининг элчиси А. Кэрк жанобларини қабул қилди ва унга қуйидаги нота текстини даставвал ўқиб берди ва сўнгра нотани топширди:

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати текшириб аниқланган ма'лумотларга асосан Қўшма Штатлар Ҳукуматига қуйидагиларни билдиришни зарур деб ҳисоблайди.

4 сентябрьда маҳаллий вақт блан соат 12 дан 44 минут ўтганида СССР ҳарбий-ҳаво кучларининг бомбалари ҳам, торпеда қуроллари ҳам бўлмаган икки моторли аэроплани Порт-Артур ҳарбий денгиз базаси чегараси доирасида ва Қурия қирғоқларидан 140 километр нарида бўлган Хайян-Дао районига Порт-Артурдан учиб машқ қилаётган пайтда Америка Қўшма Штатлари ҳарбий-ҳаво кучларининг ўнбир қиручи аэроплани ҳечбир асоссиз ва сабабсиз бу аэропланга атака қилган ва уни ўққа тутган. Бу атака натижасида совет аэроплани уриб туширилган, у Хайян-Дао оролидан 8 километр жанубда ёниб турган ҳолда денгизга тушган. Ҳалок бўлган аэроплан блан бирга машқ қилиб учиб юрган бошқа икки совет аэроплани, шунингдек Хайян-Дао оролидаги совет кузатиш ва алоқа пости америка қиручи аэропланларининг совет ҳарбий-денгиз кучлари аэропланига қилган ҳужумини кўриб турганлар.

Америка Қўшма Штатларининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги вакили совет аэропланига ҳеч сабабсиз қилинган бу ҳужумни ниқоблаш учун, совет аэроплани гўё пана қилиб турган кема устидан учиб ўтган ва очиқдан-очиқ душманчилик мақсадларида Бирлашган Миллатлар қўшилмаларининг ўртасига бориб, гўё америка қиручи аэропланларига ўт очган деган сохта ва ёлғон гапларни айтди.

Ҳақиқатда эса совет аэроплани америка кемаси устидан учиб ўтиш уёқда турсин, балки унга яқинлашгани ҳам йўқ, совет аэроплани бу кемадан 10 километрдан ортиқ масофада, юқорида айтилганидек, машқ қилиб учиб юрган, американинг қиручи аэропланларига битта ҳам ўқ узмаган, балки американинг ўнбитта қиручи аэроплани томонидан сабабсиз қилинган ҳужум натижасида уриб туширилган.

Совет Ҳукумати американинг тўқима гапларини қат'иян рад этади ва америка ҳарбий авиацияси томонидан қилинган жиноятга қарши Америка Қўшма Штатлари Ҳукуматига қат'ий норозилик билдиради.

Совет Ҳукумати халқаро ҳуқуқнинг ҳамма томонидан танилган қоидаларини сра кечирилмайдиган равишда бузиб ўзларини шарманда қилган америка ҳарбий ма'мурларининг ана шу жиноий ҳаракатлари учун бутун жавобгарликни Америка Қўшма Штатлари Ҳукумати зиммасига юклайди ва қаттиқ текшириш ўтказиб, мазкур ҳужум учун жавобгар бўлган шахсларни жазолашни, шунингдек уч учучидан иборат составдаги экипажнинг ҳалок қилинганлиги ва совет аэропланининг нобуд қилинганлиги орқасида етказилган зарарни тўлашни талаб этади.

Совет Ҳукумати америка ҳарбий ма'мурларининг бундай ҳаракатлари жиддий оқибатларга сабаб бўлиши мумкинлигини кўрсатиб, Америка Қўшма Штатлари Ҳукуматининг э'тиборини шунга жалб этиш зарур деб ҳисоблайди».

Америка Қўшма Штатларининг элчиси Кэрк жаноблари Тинч океан районидаги америка қуролли кучлари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ихтиёридадир ва шу сабабдан бу масала гўё Америка Қўшма Штатлари ҳукумати томонидан эмас, балки Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан кўрилиши лозим деди ва шу баҳона блан нотани қабул қилишдан бош тортди.

А. Я. Вишинский бундай баҳона тамомила асоссиз эканлигини Кэрк жанобларига айтди, чунки 4 сентябрьда бўлган можаронинг Қуриядаги уруш ҳаракатларига ҳечқандай алоқаси йўқ. Совет аэроплани америка қиручи аэропланлари томонидан уриб туширилган экан, уларнинг бундай ҳаракатлари учун жавобгарлик Америка Қўшма Штатлари Ҳукуматининг назорати остида ҳаракат қилаётган америка ҳарбий ма'мурлари зиммасигагина юкланади.

СССР Ташқи Ишлар Министрлиги бу нотани ўша куниёқ Москвадаги америка элчихонасига юборди.

Денов мотор-ремонт заводи нега қониқарсиз ишлаётир?

Денов мотор-ремонт заводи Сурхондар'ё областидаги 10 та пахтакор ва бир ғаллакор МТСга, шунингдек учта йирик пахтачилик совхозидаги трактор паркига хизмат қилади. Областьда ягона ҳисобланган бу завод МТС ва пахтачилик совхозларидаги трактор ва автомашина моторларини ўз вақтида ва сифатли ремонт қилиб беришни та'минлаши керак.

Бунинг учун заводда етарли миқдорда кучли станоклар, механизмлар ва малакали кадрлар бор. Агар бу имкониятларнинг ҳаммасидан яхши фойдаланилса, завод ўз олдига қўйилган вазифани ва берилган ишлабчиқариш планини тўла ҳамда ошириб бажариши мумкин. Аммо заводда ҳақиқий аҳвол бутунлай бошқача. Ишлабчиқаришга юзаки раҳбарлик қилингани, ишчилар, хизматчилар, инженер-техник ходимлар орасида меҳнат интизоми ҳаддан ташқари бўшашиб кетганлиги ва мавжуд ускуналардан тўғри фойдаланилмаётганлиги натижасида завод мутлақо қониқарсиз ишлаётир. Заводда 1950 йилнинг ярим йиллик плани ва ундан кейинги июль-август ойлари плани барбод этилди. 8 ойлик ишлабчиқариш программаси фақат 77 процент бажарилди.

Завод раҳбарлари (директори Дубовицкий, бош инженери Холоджний ўртоқлар) бу қолоқликка кўникиб қолганлар. Улар ишлабчиқаришга оператив раҳбарлик қилиш, жойлардан олинган мотор ва трактор қисмларини тезроқ ремонт қилиб бериш ўрнига, МТС вакилларини «эрта-индин» деб алдаш блан оворалар. Бу тўғрида Шеробод районидаги 1-нчи МТСнинг директори ўртоқ Минайчев ҳақли шикоят қилади:

— Йил бошида Денов заводига бирнеча трактор мотори юборган эдик. Орадан 4 — 5 ой ўтган бўлса ҳам, бу заказларни ҳали ҳам тўла ололганимиз йўқ. Биз Шеробод блан Денов ўртасидаги 150 километрдан ортиқ йўлда қатнайбериб, анча ёнилғини сарфлаб қўйдик. Моторнинг ремонтидан ҳам унинг учун сарфланган ёнилғи қимматга тушмоқда. Қачонгача бу аҳвол давом этар экан?

Завод апрель ойида МТСлардан 77 та СХТЗ, 14 та СТЗ, НАТИ ва 6 та «универсал» трактор моторини қабул қилиб олган эди. Шундан буён ўтган тўрт ой ичида фақат 55 мотор ремонт қилиб берилди. Шеробод районидаги 1-нчи, Шўрчи районидаги 1-нчи ва 2-нчи ҳамда Термиз МТСларининг ремонт талаб қиладиган бирнеча мотори завод ҳовлисида чанг босиб ётипти. Завод август ойи давомида планлаштирилган 25 трактор моторидан 11 тасини, 7 автомашина моторидан 3 тасини ремонтдан чиқарди, холос.

Мотор ва механика цехи заводнинг энг асосий цехларидан ҳисобланади. Шунга қарамай, бу цехларда ускуна ва механизмлардан тўғри фойдаланилмаётир. 33 та кучли станокдан 6 таси мутлақо ишлатилмайди ва 5 тасидан тўғри фойдаланилмайди. Кўп йилдан бери ишлаб келаётган слесарь Дудник, Хомяков, вулканизатор Татаринцев ва электр цехининг бошлиғи Бурундуков ўртоқлар сўнгги кунларда арзимаган сабаблар блан ишдан бўшатиб юборилди.

Заводда бундай аҳволнинг юз беришига ва меҳнат интизомининг бўшашиб кетишига асосий сабаб шуки, ишчи, хизматчи ва инженер-техник ходимлар ўртасида социалистик мусобақа яхши ташкил этилмаган, оммавий-сиёсий ишлар олиб борилмаётир. Цехлар ва бригадалар бир-бирлари блан мусобақалашган бўлсалар ҳам, мусобақа шартлари қоғозда қолиб кетмоқда. «Мотор» номли деворий газета у байрамдан бу байрамга чиқарилади. Шунингдек, цех ва бригадаларда жанговар варақалар чиқариш ва баланд овоз блан газета ўқиб бериш расм этилмаган. Агитпункт ташкил этилмаган. Шундай катта заводда клуб ва қироатхона очилмаган.

Завод партия ташкилоти ҳисобида 6 коммунист ва комсомол ташкилоти ҳисобида 15 дан ошиқ а'зо бўлгани ҳолда, булардан фақат бир киши (бош инженер ўртоқ Колоджний) газетага обуна бўлган. Заводда коммунист ва комсомолларнинг авангардлик роли сезилмаётир. Партия ташкилоти (секретари ўртоқ Мокрополов) коммунистларнинг ишлабчиқаришдаги ролини оширишга э'тибор бермаётир. Коммунистларга партия топшириғи берилмайди. Очиқ партия мажлислари вақт-вақтида ўтказиб турилмайди. Бўлиб ўтадиган партия мажлислари тайёргарликсиз, пала-партиш ўтказилади. Мажлисларда завод ҳаёти чуқур ва атрофлича муҳокама қилинмайди.

Шуни ҳам айтиш керакки, Денов район партия ва совет ташкилотлари заводни область саноат корхонаси деб ҳисобламайдилар ва унга яқиндан раҳбарлик қилмаётирлар. Район партия комитети бюросида завод иши кўпдан бери муҳокама қилинмаган.

Мотор-ремонт заводи область МТСларининг унумли ишлашида катта роль ўйнайди. Область партия ва совет ташкилотлари Денов мотор-ремонт заводига амалий раҳбарлик қилишлари, уни қолоқликдан чиқариш учун зарур чораларни кўришлари керак.

Л. ЭРГАШЕВ.
С. ҲИДОЯТОВ.

Хотин-қизлар ўртасида ишлаш кучайтирилсин

(«Қизил Ўзбекистон»нинг Сурхондар'ё область мухбиридан)

Ўртоқ Руқия Бўлатова беш йилдан бери Сариосиё район партия комитети хотин-қизлар ўртасида ишлаш бўлимининг мудири вазифасини адо этади. Агар уни бирор жойда учратиб, «ишингиз қалай?» деб сўраб қолсангиз:

— Жуда яхши. Хотин-қизлардан кўтарилган Валиева, Бобоева сингари кўплаб раҳбар кадрга эгамиз,—деб мақтанади.

Тўғри, бу хотинларнинг бири район халқ судьяси ва иккинчиси район ипакчилик идорасининг бошлиғи бўлиб ишлайди. Лекин улар яқиндагина раҳбарлик вазифаларига кўтарилган янги кадрлар эмас. Район пиллачилик идорасининг бошлиғи ўртоқ Бобоева бундан 7 йил бурун Сариосиё район ижроия комитетининг раиси бўлиб ҳам ишлаган эди.

Шу йил февраль ойида бўлиб ўтган район партия ташкилотининг конференцияси хотин-қизлар ўртасида ишлаш қониқарсиз аҳволда эканлигини алоҳида қайд қилиб, катта қарор қабул қилган эди.

Афсуски, район партия комитети ва унинг хотин-қизлар ўртасида ишлаш бўлими конференция қарорини бажариш юзасидан етарли иш қилмади. Район партия комитети юқори партия органлари томонидан бирорта кўрсатма ёки қарор олгандагина бу масала блан шуғулланади, дарҳол бюро мажлиси чақириб, «ма'қуллансин, раҳбарлик учун қабул қилинсин» деган мазмунда қарорлар ҳам қабул қилади. Бунга район партия комитетининг 8 март кунини ўтказиш ҳақидаги ва область партия комитетининг 30 май қарорини бажариш ҳақидаги қарорлари мисол бўлаолади. Кейинги бюро мажлисининг қароридан буён орадан уч ойча вақт ўттани ҳолда, 8 моддадан иборат бу қарорнинг бирор моддаси ҳам бажарилмади.

Сариосиё—Сурхондар'ё областининг йирик пахтакор районларидан бири ҳисобланади. Бу ерда 11 та қишлоқ совети ва 38 та колхоз бор. Аммо буларнинг бирортасида ҳам хотин-қизлардан раис йўқ. Ҳатто 126 та бригадада ҳам бирор хотин-қиз раҳбар эмас. Район партия комитети хотин-қизлар ўртасида ишлаш бўлимининг мудири ўртоқ Бўлатова 588 та звено бошлиғидан неча киши хотин-қизлардан эканини ҳам билмайди.

Ваҳолонки, район колхозларида фидокорона меҳнати блан донг чиқарган ва раҳбарликка муносиб бўлган актив хотин-қизлар жуда кўп. Масалан, Андреев номли колхознинг звено бошлиғи коммунист Тошбиби Бобожоновани олайлик. У бирнеча йилдан бери звено бошлиғи бўлиб ишлайди ва ҳар йили пахтадан юқори ҳосил етиштиради. Район советининг депутати ўртоқ Бобожонова пахтачилик соҳасидаги катта хизматлари учун СССР ҳукумати томонидан уч марта орден блан мукофотланган. Бундан ташқари, хотин-қизлардан район советининг депутатлари 7 киши ва қишлоқ советининг депутатлари 75 киши ҳисобланади. Нега булар орасидан қишлоқ совети, колхоз раиси ва бригада бошлиғи қилиб кўтариш мумкин эмас?!

Район ташкилотлари хотин-қизларни раҳбарлик ўринларига кўтариш ўрнига, аксинча, уларни пасланштириб юборганлар. Чунончи, коммунист ўртоқ М. Тилакова ўтган йили Газарак қишлоқ советининг ва ундан илгари шу қишлоқ советидаги «8 Март» колхозининг раиси бўлиб ишлар эди. Район партия комитетининг секретари ўртоқ Ғ. Юсупов «ишни эплайолмади» деган баҳона блан, уни пастки ишларга кўчирган. Шунингдек, Свердлов номли колхознинг бригада бошлиғи ўртоқ О. Воҳидова ҳам сабабсиз ишдан олинган.

Район комсомол комитети (секретари ўртоқ Алиев) ҳам хотин-қизлар масаласи блан етарли шуғулланмаётир. Районда ёш қизларни эски урф-одат блан эрга бериш, ўқишдан қолдириш ҳоллари давом этмоқда. Масалан, Хуфар қишлоқ советидаги 19-нчи тўлиқсиз ўрта мактабнинг ўқитучиси Суннат Соҳибов ўз ўқучиси 17 яшар Иқлимой Рашидовани эски урф-одат блан хотинликка олган. Иқлимой Соҳибова турмушга чиққанидан кейин ўқишдан қолдирилган. Маланд қишлоқ советидаги «Қизил Тожикистон» колхози партия ташкилотининг секретари Раҳмон Азимов 7-нчи синфни битирган қизи Халимаойни ўқишга юбормай қўйган. Бу аҳволлар район комсомол комитети ва район маориф бўлимининг раҳбарларига ма'лум бўлса ҳам, улар ҳечқандай чора кўрмай келадилар.

Хотин-қизлар орасида оммавий-сиёсий ишлар кучайтирилмаганлиги, бошланғич партия ташкилотларидан тортиб район партия комитетининг ходимларигача бу иш блан шуғулланмай келаётганликлари натижасида, айрим колхоз раҳбарлари орасида хотин устига хотин олиш ва хотинларини сабабсиз ҳайдаб юбориш фактлари ҳам давом этаётир. Бунга Сўфиён қишлоқ советидаги Свердлов номли колхоз раиси Ҳабибулла Холовни ва Телпакчинор қишлоқ советидаги Молотов номли колхоз раисининг ўринбосари Кенжа Эшназаровни мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Ўзбекистон К(б)П X с'езди хотин-қизлар ўртасида ишлаш, уларни дадиллик блан раҳбарлик ишларига кўтариш лозимлигини қуйи партия ташкилотлари олдига асосий вазифа қилиб қўйди.

Сариосиё район партия комитети раҳбарлари буни яхши тушуниб олишлари, хотин-қизлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш ва раҳбарлик ишларига кўтаришга жиддий э'тибор беришлари керак.

РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ СЕКРЕТАРЬЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

Яқинда Ўзбекистон К(б)П Қорақалпоғистон область комитети район партия комитети иккинчи секретарьларининг семинарини ўтказди.

Семинар қатнашчилари «Диалектик материализм — марксистик партиянинг дун'ёқараши», «Танқид ва ўз-ўзини танқид — кадрларни большевикча тарбиялаш методи» ва «Колхозларда бошланғич партия ташкилотларини мустаҳкамлашдаги вазифалар» каби бирнеча темада доклад ва лекциялар тингладилар.

Лекцияларни область партия комитетининг секретарьлари ва педагогика институтининг ўқитучилари ўқидилар.

Г. КАРИМБЕРДИЕВ.

КОЛХОЗЧИЛАР УЧУН ЛЕКЦИЯЛАР

Ўзбекистон К(б)П Қарши район комитети пропаганда ва агитация бўлими бир группа пропагандистларни колхозларга чиқарди.

Пропагандистлар Дашт қишлоқ советидаги «Ўзгариш», Сталин номли ва бошқа колхозларда бўлиб, халқаро аҳвол, Қурия халқининг озодлик учун кураши, пахта йиғим-теримини уюштириш темаларида лекциялар ўқидилар. Лекциялардан кейин бу колхозларда «Фарғона қизи», «Берлиннинг таслим бўлиши» ва бошқа кинофильмлар кўрсатилди.

Б. ТУРДИЕВ.

Лекция пропагандаси кучайтирилди

НАМАНГАН. Сиёсий ва илмий билимларни тарқатучи республика жамиятининг Уйчи район бўлими лекция пропагандасини яхши йўлга қўйди. Бўлимнинг лекторлари районнинг барча қишлоқ советлари ва колхозларида ҳар турли темаларда лекциялар ўтказмоқдалар. Лектор ўртоқ Собиров Ахси ва Жийдакапа қишлоқ советларида колхозчилар учун «Совет халқларининг улуғ дўстлиги», «Совет ижтимоий ва давлат тузумининг улуғ кучи», «Халқаро аҳвол» ва бошқа темаларда бирнеча лекция ўқиди. Жийдакапа қишлоқ советидаги Тельман номли колхозда ҳам «Ой ва қуёшнинг тутилиши», «Ўртоқлик ва дўстлик» каби илмий ва оммабоп темаларда лекциялар ўтказилди. Бу лекцияларга 263 киши қатнашди.

Шунингдек, районнинг шу қишлоқ советидаги Охунбобоев номли, Сталин номли колхозларида ҳам шундай темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказилди.

Т. ТУРСУНОВ.

КОМСОМОЛ ПРОПАГАНДИСТЛАРИ КУРСИ

Андижон область комсомол комитети 10 кунлик комсомол пропагандистлари тайёрлаш курсини ташкил қилган эди.

Ҳозир бу курсни областьдаги комсомол сиёсий тўгараклари раҳбарларидан 45 киши битириб чиқди. Курсда машғулотларни Андижон давлат ўқитучилар институтининг илмий ходимларидан Қосимбеков, Ил'ёсов, область партия комитетининг лектори Зоҳидов, Ўзбекистон ЛКСМ область комитетининг секретарьлари Тошқулов, Маматхонов ўртоқлар олиб бордилар. Курсда «Халқаро аҳвол», «Комсомолнинг жанговарлик роли», «ВЛКСМ Устави», «СССРнинг ижтимоий ва давлат тузилиши» ва бошқа темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказилди.

Л. МАҲМУДОВ.

Янги ўқув йилига тайёргарлик

Партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилининг бошланишига оз вақт қолди. Шу сабабли Самарқанд паровоз депосининг партия ташкилоти янги ўқув йилига тайёргарлик ишларини кучайтириб юборди.

Партия ташкилоти «ВКП(б) тарихи қисқа курси»ни ўрганиш тўгараги ва сиёсий мактаблар учун пропагандистлар тайёрлашга катта э'тибор берди. Партия ташкилотининг бюроси 6 пропагандистни тасдиқлади.

Темирйўл техникумининг ўқитучиси ўртоқ Муродова «ВКП(б) тарихи қисқа курси»ни ўрганиш тўгарагининг ўзбек группасига, Гладишев, Скляров ва Болотин ўртоқлар рус группасига раҳбарлик қиладилар. Пропагандист ўртоқ Тучкин сиёсий мактабларда машғулот ўтказади.

Шу кунларда коммунистлардан ким қайси тўгаракда ўқиши аниқлаб чиқилди. Раҳбар коммунистлардан 11 киши узел партия комитети ҳузуридаги партия мактабига бириктилди.

Б. ПИРНАЗАРОВ.

ЁШ МУТАХАССИС ИШЧИЛАР УЧУН ЯНГИ УЙЛАР

Чирчиқ электрохимия комбинатининг ёш мутахассислари учун қурилаётган 12 хоналик янги турар-жой биноси битказилиб, фойдаланишга берилди.

Слесарь Тонких, электрик Попов, техника контроли бўлимининг химиги Попова ва бошқа ёш мутахассис ишчилар янги уйларга кўчиб кирдилар.

Т. СИХОРУЛИДЗЕ.

Пахтакорларга маданий хизмат

Маданий-оқартув муассасалари республика комитети йиғим-терим даврида пахтакорларга маданий хизматни кучайтираётир. Шу муносабат блан колхозлар ва МТСларда пахтачиликни ривожлантиришга доир лекция ва суҳбатлар уюштирилмоқда, виставкалар ташкил этилмоқда.

Марказий лекция бюроси колхозларда ижтимоий-сиёсий ва илмий темаларда ўтказиладиган 100 дан ортиқ лекциянинг тематик планини ишлаб чиқди. Лекцияларнинг махсус бир цикли СССР Министрлар Советининг янги суғориш системасига ўтиш тўғрисидаги Қарорига бағишланади.

Пахта йиғим-терими даврида колхозларда кўчма кино, кутубхоналар ва бадиий ҳаваскорлар тўгаракларининг бригадалари хизмат кўрсатади. Колхозлар ва МТСларга 10 та агитмашина жўнайди. Республика ўлкани ўрганиш музейи ҳам махсус кўчма виставкалар ташкил этади.

Ш. АЙРОПЕТЯНЦ.

Савдо ходимларининг ташаббуси

Наманган область, Уйчи район, Унҳаёт сельпоси ходимларининг Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш тўғрисида»ги Қарорини муҳокама қилишга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди.

Шу муносабат блан сельпо ходимлари пахта йиғим-терими даврида колхозларни хилма-хил кенг исте'мол моллари блан етарлик миқдорда та'минлаш, зарур бўлган молларни далада сотиш учун кўчма дўконлар ташкил этиш мажбуриятини олган эдилар.

Ҳозирнинг ўзида колхозлардаги кўчма дўконларда сотиш учун 200 та қўл тарозиси, 2.000 дона қоп-этак, 100 минг сўмлик от асбоблари, дала шийпонлари ва пахта хирмонлари учун 200 та қўл фонари келтирилди.

Дала шийпонлари ва қизил чойхоналарни жиҳозлаш учун 15 та радиоприёмник, турли адабиёт ва плакатлар, шунингдек кўчма яслиларга 50 та кровать, 50 та стул юборилди.

Сельпо ходимлари пахта йиғим-терими даврида маданий хизмат кўрсатишни яна яхшилаш учун зарур бўлган бошқа бир қанча амалий тадбирларни ҳам кўрмоқдалар.

Ҳ. ҚОРИЕВ.

Етилиб очилган пахталарни пешма-пеш ва юқори сифатли қилиб, сортларга ажратиб терайлик!

Наманган районида пахта сортлари аралаштириб терилмоқда

Наманган районидаги кўп колхозда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш тўғрисида»ги Қарори теримчиларга яхши тушунтирилмаган. Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматнинг пахтани сортларга ажратиб териш тўғрисидаги кўрсатмаси дастлабки кунлардаёқ амалга оширилмаётир.

Каттақурама қишлоқ советидаги йириклашган Карл Маркс номли (раиси ўртоқ Холбоев) колхозда теримнинг биринчи кунидан бошлаб пахтанинг сортини аралаштириб териш ҳоллари юз бермоқда. Колхознинг ўртоқ Қўчқоров бошлиқ бригадасида теримчиларнинг иши устидан мутлақо назорат қилинмайди. Теримчи Ҳосият Аҳмедованинг терган пахтаси кўздан кечирилган вақтда, отбор ва биринчи сорт пахтага касал ва хом пахталар аралаштириб юборилганлиги ма'лум бўлди. Ўртоқ Аҳмедова партия ва ҳукумат қароридан хабарсиз эканлигини айтди, бошқа теримчилар ҳам пахтани сортларга ажратиб териш юзасидан колхоз правлениеси ва бригада бошлиғи томонидан ҳеч қандай кўрсатма берилмаганини айтдилар.

Колхознинг ўртоқ Мамажон Мусаев бошлиқ бригадасида яна ҳам аянчлироқ аҳвол юз бермоқда. Бригада бошлиғи пахта теримига мактабдан қайтган ёш болаларни қўйиб, уларнинг пахтани қандай тераётганларини текшириб кўрмаган. Ўқучи Роҳат Қурбонованинг терган 30 килограмм пахтасини текшириб кўрилганда, тенг ярми хом эканлиги аниқланди. Бу бригадада звено хирмони йўқ. Теримчилар бригада хирмонидан жуда узоқда пахта терганликлари учун, пахтани марза ва ариқларга тўкиб кетадилар.

Мирзаев бошлиқ бригадада учта звено учун биттагина хирмон қилинган. Бригаданинг тарозиси ремонт қилинмай, занг босиб ётипти. Шу аҳволда уни ишлатабошлаганлар. 3 сентябрь куни тарози бузилиб қолиб, 17 теримчининг пахтаси тортиб олинмади. Бошқа бригадаларда ҳам ремонт қилинмаган бузуқ тарозилар ишлатилмоқда.

Колхоз правлениеси терилган пахтани ўз вақтида давлатга топширишга мутлақо э'тибор бермаётир. 3 сентябрьда терилган ва ўша куниёқ давлатга топширилиши мумкин бўлган ҳамма пахта 4 сентябрьда ҳам тайёрлаш пунктига олиб борилмаган. Ҳозир колхозда тайёрлаш пунктига топширилмаган 15 тонна пахта бригада хирмонларида ётипти.

Районнинг Киров қишлоқ советидаги Сталин номли колхозда йиғим-теримга тайёргарликсиз киришилгани дастлабки кунларданоқ ёмон натижалар бера бошлади. Колхознинг ўртоқ Холмат Матқулов бошлиқ бригадасида теримнинг боришини кўздан кечирган киши, колхоз правлениеси ишга нақадар мас'улиятсизлик ва беғамлик блан қараётганини очиқ кўради. Бу бригадада 30 теримчининг ярми этак блан та'минланмаган. Саодат Аҳмедова, Сажира Ҳамроқулова, Ибодат Боймирзаевалар терган пахталарини қўйинларига солаётганликларини кўрдик. Шу бригадада кўчма ясли ташкил этилмаган.

Бундай аҳволни райондаги бошқа колхозларда ҳам учратиш мумкин. Район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, район пахтачилик бўлими бу камчиликларнинг тезда олдини олишлари, пахта сортларининг бузилишига қарши кескин курашишлари лозим.

И. АЛИЕВ.

Пахта йиғим-терими яхши тайёргарлик блан бошланган колхозда

Фарғона область, Киров районидаги Каганович номли колхознинг а'золари мўл пахта ҳосилини ўз вақтида йиғибтериб давлатга топшириш учун ҳартарафлама яхши тайёргарлик кўрдилар. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг пахта йиғим-терими тўғрисидаги Қарори колхозчиларга яхши тушунтирилди. Колхоздаги 36 бригада, 129 звенода хирмон жойлари қилиниб, тош тарозилар ўз вақтида ҳозирланди. Теримга ажратилган 1050 колхозчининг ҳаммаси кўпхонали этак ва қоп блан та'минланди.

Партия ва ҳукуматнинг пахта йиғим-теримини муваффақиятли ўтказиш тўғрисидаги қарорини яхши тушунган теримчиларнинг кўпчилик қисми мавсумда 5 — 7—10 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олди. Улар бу мажбуриятни тўла адо этиш учун астойдил курашиб, терим нормаларини анча ошириб бажармоқдалар. Стахановчи теримчи Очилбиби Қосимова, Лазокатхон Холиқназарова, Баҳринисо Аҳмедова, Қорабоева ва Мирзааҳмедова каби чеварлар ҳар куни 150—170 килограммдан пахта термоқдалар.

Колхоз ҳар куни давлатга йиллик планнинг 1,5 — 2 процентги миқдорида пахта топшираётир. Яқинда колхозчиларнинг умумий йиғилишида пахта тайёрлаш планини Октябрь байрамининг 33 йиллиги кунигача тўла бажаришга қарор қилинди.

Қ. УЗОҚОВ.

Илғор бригада ва звенолар

Андижон область, Пахтаобод район, Қўқон қишлоқ советидаги Охунбобоев номли колхознинг коммунист ўртоқ Тўйчибой Усмонов бошлиқ бригадасида меҳнат интизоми яхши йўлга қўйилган. Бригададаги ҳамма теримчи далага чиқиб, нормасини ошиғи блан бажармоқда. Бригада 4 сентябрьгача давлатга 10 тонна отбор сорт пахта топшириб, йиллик планни 10 процент бажарди. Бригаданинг ўртоқ Эргашев бошлиқ звеноси йиллик планни 20 процентга етказди.

Ўртоқ Усмонов бригадаси блан мусобақадош бўлган ўртоқ Қосимов бошлиқ бригадада ҳам пахта терими намунали ўтмоқда. Бригада 4 сентябрьгача йиллик планнинг 8 процентги миқдорида, шу бригаданинг Мусаота Рўзиев бошлиқ звеноси 14 процентги миқдорида пахта топширди.

Ш. ЗУҲРИДДИНОВ.

Бешминғчи теримчилар мусобақаси

БУХОРО, (ЎзТАГ). Областьнинг далаларида мавсумда 10 минг килограмм пахта теришга қарор берган колхозчиларнинг ватанпарварлик ҳаракати кучайиб бормоқда. Шофрикон районидаги Каганович номли колхознинг теримчиларидан Зулфия Кенжаева, Бахшан Ярашева, Робиа Рустамовалар ҳар куни 200 килограммга етказиб пахта термоқдалар.

Қоракўл районидаги «Октябрь» колхозида мўл пахта ҳосилини йиғиштириб олиш қизиб кетди. Колхоз пахта тайёрлаш йиллик планини 22 процент бажарди. Теримчилардан Шарофат Баракаева, Худоева ва бошқа ўртоқлар ҳар куни 120—150 килограммдан пахта термоқдалар.

Олот районидаги Каганович номли колхозда ўртоқ Нафасов қўл остидаги илғор бригада а'золари пахта топшириш планини 1 октябрьгача бажариш юзасидан олган мажбуриятларини муваффақиятли адо этмоқдалар. Бригада ҳозир планнинг 50 процентги миқдорида пахта топширди.

Теримчилар унумли ишламоқдалар

ЛЕНИНСК, (Андижон области). (ЎзТАГ). Ленин районининг колхозлари кун сайин кўпроқ пахта териб давлатга топширмоқдалар.

Сталин номли колхозда 50 дан ортиқ колхозчи мавсумда 10—15 минг килограммдан пахта териш учун мусобақа қилмоқда. Теримчилардан Меҳриниса Акрамова 2 сентябрьда 230 килограмм, Баширахон Тешабоева 215 килограмм, Обидахон Қодирова 150 килограмм пахта терди. Комсомол а'золаридан Шаҳрихон Мажидова, М. Назарова ва бошқалар ҳар куни 2—3 норма бажармоқдалар.

Колхозда коммунист Раҳимов бригадасининг а'золари пахта тайёрлаш планини 44 процент бажариб, ҳаммадан олдинда бормоқдалар. Бригада а'золари давлатга пахта топшириш йиллик планини 1 октябрьгача тўла бажариш ва ҳар гектар ердан 40 центнер пахта олишга ҳаракат қилмоқдалар. Колхоз ҳар гектар ердан 35 центнер ҳосил олиш учун курашмоқда. Колхоз а'золари бутун пахтани Октябрь социалистик революциясининг 33 йиллигигача териб олиб, давлатга топширадилар.

Кундан-кун кўп пахта терилмоқда

Тошкент область, Орджоникидзе район, Қибрай қишлоқ советидаги Сталин номли колхозда 85 теримчи бу йил 5—7 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олган. Теримчилар теримнинг биринчи куниданоқ ўз мажбуриятларини астойдил бажариш учун курашиб, нормани анча ошириб бажармоқда. Стахановчи теримчи Ўғилой Норматова биринчи куни 95 килограмм, Марҳамат Гулмирзаева 80 килограмм, Насиба Мирҳосилова 101 килограмм, Тўғон Султонова 85 килограмм пахта терган эдилар. Улар эртасига икки қўллаб пахта териш тажрибасини кенг қўлланиш ва дам олиш вақтларини тежаб, унумли ишлаш орқасида 120—150 килограммдан пахта тердилар.

Колхозда кўп пахта терувчилар кундан-кун кўпаймоқда. Икки нормачи теримчилар 100 кишига етди.

Ж. САЙДАЛИЕВ.

Суратда: Орджоникидзе районидаги «Москва» колхозининг кунига 100 килограммдан ошириб пахта тераётган энг яхши теримчиси ўртоқ **Кимтой Турдиқулова.** Ўнгда: Бухоро районидаги Будённий номли колхознинг илғор звено бошлиғи **Санда Бердиева** пахта теримида.

И. Глауберзон ва **Э. Каримов** фотоси.

Пахтакорлар — тинчлик солдатлари

1.

Тонготар блан кўмкўк пахтазорга чиқаман,
Даламни,
Дўстларимни,
меҳнатимни кўраман.
Тоғлар каби оқ хирмон,
Осмон каби бепоён, —
Денгиз каби сертўлқун —
Пахтазор яшнар, чаман.
Машиналар серқатнов,
чангиб қолади йўллар.
Узоқдан эшитилар қиз-жувонлар лалласи.
Теримчилар терлашар, раисда йўқ ҳаловат,
Тарозулар юки зил.
Кузнинг серзавқ палласи.

Ўзбек пахтакорлари — тинчликнинг солдатлари;
Манглайидан оққан тер, оққанмас беҳудага.
Негр эмас!
Бугундан эртаси яна порлоқ,
Порлоқ унинг эртаси,
порлоқ унинг манглайи.

Менинг олтин даламда завқли терим бошланди..
Ҳосил тўйимиз яқин, халқимнинг ёруғ юзи.
Бахтимизни кўролмас,
бахтимизга қилар қасд,
Йўлимизга тикилар жаноблар қонли кўзи.

2.

Сталин имзо чекди
Буюк Волга бўйида
Сталинград ГЭСи тоғдек қаддин кўтарар, —
Коммунизм асрининг улуғ иншоотидир,
Волгада қуёш порлар!
Волгада икки қуёш!

Трумэн буйруқ берди —
Қурия ўт ичида.
Қорамтил осмонда — калхатларнинг парвози,
Бомба ташлар,
ўт олар...
Қулоғимнинг тагида —
Бешикда чирқиллаган чақалоқнинг овози...

Жанобларнинг фитнаси,
Қурия алангаси,
Гўдаклар чирқироғи кўп узоққа бормайди!
Қурия ўғиллари, йигитларнинг гуллари
Босқинчини йўқотар!
Душманни парчалайди!

3.

Пахтакор ухлар тунда,
мускуллар йиғар қувват.
Кўсаклар ёрилади, тонгни кутар пахтазор,
Тўғри,
жаноб ҳам ухлар Вьетнам атрофида
Босинқирар,
туш кўрар,
ҳайвон каби пишқирар.
Юрак ўлгур безовта...
Ястуғининг тагида
Ўқланган тўппанча бор.

Ой нурида ярқирар жийданинг кумуш барги,
Жийда тагида йигит қизга айтар ҳикоя.
Қиз елкасига солмиш йигитнинг костюмини,
Бири — собиқ фронтовик, тракторчи Дўнанвой,
Бири — дала чевари, ёш пахтакор Меҳриной,
Чигирткалар куйлашар, ҳикоя бениҳоя...

Янки бир хотин блан ресторанда ўтирар.
Фермер ўғли гапирар жимжимадор, кўп совуқ.
Эртага бир-бирини танимаси турган гап...
Сирдан негр чол воқиф — ресторан хизматкори.
Бугун бу блан Янки, эртага яна бири...
Беор жаранглайди джаз.
Янки шу ерга мижоз!

Мен атомни биламан.
Атом у — буюк қувват.
Атомни қурол қилиб элга ўқталма, жаноб!
Атом инсонникидир! Инсонга қилсин хизмат.
Сизга, жаноб, халқларнинг ўзи беражак жавоб!

Нюрнбергнинг*) давоми албатта бўлажак!
Чунки, сиз ҳам Гитлерсиз, бирдир сизнинг йўлингиз.
Ажаб эмас, Фултонга йиғилса ҳар қит'адан,
Халқлар одил ҳукм этар, совурилар кулингиз!

Тўкин-сочин олтин куз кириб келди даламга.
Пахта йиғиб олингач, бошланар ҳосил тўйи.
Омон бўлсин Сталин — отамиз, устозимиз.
Халқимиз камол топди, юксалди инсон бўйи.

Куз кирса, негр қақшар плантацияларда.
Ҳосил жўнатилади,
негр қолар яна оч.
Ишсизлар судралишар Нью-Йорк кўчаларида,
Бутун Америка бўйлаб кризис ёзган қулоч.

Менинг зўр заводларим, азамат станоклар.
Менинг кўп чертёжларим, ГЭСимиз берган токлар,
Олимларнинг қалбида — халқнинг бахт-саодати.
Олимларим кўп жуда, халққа хизмат — одати.

Тонготар блан кўмкўк пахтазорга чиқаман,
Даламни, дўстларимни, меҳнатимни кўраман.
Тоғлар каби оқ хирмон,
Осмон каби бепоён —
Денгиз каби сертўлқин,
Пахтазор яшнар, чаман.

МИРМУҲСИН.

*) Нюрнбергда бўлган суд ҳақида гап боради.

Ғўзанинг баргларини сун'ий йўл блан тўкиш

Пахта териш жуда кўп қўл меҳнати талаб қиладиган ва қисқа муддатда ўтказиш керак бўлган мураккаб ишлардан ҳисоблангани учун, деҳқонларимиз бу ишни машиналаштиришни кўпдан бери орзу қилар эдилар.

Партиямиз, Совет ҳукуматимиз ва шахсан ўртоқ Сталин пахтакорларимизнинг оғир ишини енгиллаштиришга доим ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Натижада, пахтачилик ишларини комплекс равишда машиналаштириш кундан-кунга кучайиб бормоқда.

Бундан бирнеча йил илгари пахтани машина блан териш амалга ошириб бўлмайдиган хаёлий бир ишдай кўринса ҳам, совет олимлари, инженер-ихтиро'чиларнинг ғайрати орқасида 1950 йилдан бошлаб минглаб мукаммал ишланган пахта терадиган машиналар далаларимизда ишга тушиш олдида турипти.

Машина блан пахта теришда ўтган йили колхоз ва совхозларда ўтказилган тажрибалар яхши натижа берди.

Машина блан пахта теришнинг юқори сифатли ва унумли бўлиши учун машина блан териладиган пахта майдонларини агротехника қоидаларига мувофиқ тайёрлаш, ғўзанинг баргларини тўкишни тўғри ўтказиш керак.

Ғўза баргларини тўкиш қоидалари тўғри қўлланилмаса, баргларнинг бир қисми ёки ҳаммаси тўкилмай қолиб, машина блан пахта теришни жуда қийинлаштиради, иш унумини пасайтиради. Бундай ғўзалардан терилган пахталар барглар блан аралашиб кетиб яроқсиз бўлиб қолади, машиналарнинг ҳам тез-тез бузилишига сабаб бўлади.

Ғўзанинг баргларини тўкиш учун барглар цианамид кальций дориси блан чангланади. Бу тадбир баргларни тўкиш учун қўлланиладиган фақат техника тадбиригина бўлмасдан, балки кўсакларнинг тўла етилиб, тез очилиши учун зарур бўлган жуда муҳим агротехника тадбири ҳамдир.

Кўсакларда ҳосил бўлган тола ва чигитларнинг етилиши учун зарур бўлган овқат моддаларининг кўпчилик қисми баргларда тўпланган бўлади.

Ғўзанинг биологик хусусиятига мувофиқ, баргларда ҳосил бўлган овқат моддалари кўсакларга жуда секинлик блан узоқ вақтда ўтади. Ғўзанинг баргларини цианамид кальций блан чанглаш натижасида барг ҳужайраларида аста-секин физиологик ўзгаришлар ҳосил бўлиб, унинг умри қисқаради ва баргларда бўлган органик моддаларнинг кўсакларга ўтиши тезлашади. Натижада кўсакларнинг яхши етилиб очилиши тезлашади ва совуқ ургангача териладиган пахта миқдори 20—25 процент ортиқ бўлиб, кўрак пахта анча камаяди. Шунинг блан бирга, пахта териш машиналарининг иш унуми 8—10 процентга кўтарилади, машина блан терилган пахталар юқори сифатли бўлади.

Бу тадбирни қўлланиш натижасида пахта териш одатдагига қараганда анча қисқа муддатда ўтганидан, далани ғўзапоядан тозалаш 15—20 кун илгари тамомланади. Бу эса келгуси йилдаги мўл пахта ҳосилининг гарови бўлган кузги шудгорни ер музламасдан илгари юқори сифатли қилиб, ўз вақтида ўтказишга ёрдам беради. Шунинг учун ҳам кўсаклари етилган ғўзаларнинг баргларини ўз вақтида тўкиш энг зарур ва фойдали тадбирлардан ҳисобланади. Ғўзанинг баргларини цианамид кальций блан чанглашдан кутилган натижани қўлга киритиш учун чанглашни ғўзанинг кўпчилик қисмида ҳарбир тупда 2—3 тадан пахта очилганда ўтказиш керак. Кўрсатилган муддатдан илгари ва ғўзада етилмаган кўсаклар кўп бўлган вақтда чанглаш ҳосилнинг камайиб кетишига ва пахта сортининг бузилишига сабаб бўлади.

Чанглашни кечиктириб ўтказиш эса ҳечқандай натижа бермайди. Чанглашнинг календарь муддатлари пахтанинг сортига ва районларга қараб ҳархил бўлиши мумкин. 108—Ф ва шунга яқин бўлган нав'ларни экадиган колхоз ва совхозларда ғўзани цианамид кальций блан чанглаш 10 сентябрьдан бошланади. С—460, С—1225, С—450/555 ва шунга ўхшаш бошқа нав'ли пахта экадиган жанубий районларда чанглашни 15 сентябрьдан бошлаш керак бўлади.

Ғўзани чанглашни ҳарбир колхоз ва совхозда қисқа муддатда (6—8 кун ичида) ўтказиш керак. Ғўзани цианамид кальций блан чанглашни Ўзбекистоннинг шимолий районларида сентябрьнинг охирида ва жанубий районларида октябрьнинг 10-нчиларида тамомлаш керак.

Цианамид кальций блан чанглашни ғўза баргларида шудринг бўлган вақтда ёки баргларни сун'ий намлаш блан ўтказилади.

Цианамид кальций блан чанглашни ғўзанинг аҳволига қараб, белгиланган нормаларда ўтказилса яхши натижа беради. Дорини белгиланган нормадан кам ишлатилганда кутилган натижа чиқмайди, нормадан ортиқ цианамид кальций ишлатилганда, ғўзанинг барги бирдан қовжираб қуриб қолиб, тўкилмайдиган бўлиб қолади. Натижада, бундай чанглаш ҳосилни камайтиради, машина блан пахта теришни жуда қийинлаштиради, бинобарин терилган пахтанинг сифати ҳам бузилади.

Бўйи 80 сантиметргача бўлиб, қатор оралари туташмаган ғўзаларга гектарига 30—40 килограмм цианамид кальций ишлатилса, бўйи 80—100 сантиметр бўлиб, қатор оралари кам туташган ғўзаларга гектарига 40—50 килограмм ва бўйи 100—120 сантиметр бўлиб қатор оралари туташиб кетган ғўзаларга гектарига 50—60 килограмм цианамид кальций ишлатилади.

Ҳавонинг иссиқлиги пасайиб кетса, ғўзанинг баргларида шудринг кам бўлса ёки бутунлай шудринг бўлмай қолса, кўрсатилган нормага 10—15 килограмм дори қўшиш керак бўлади.

Цианамид кальцийни чанглаш учун машинага солиш олдидан кўзи 1 миллиметрдан ортиқ бўлмаган элакдан ёки майда кўзли ғалвирдан ўтказиб, хасчўпдан тозалаш ва майдалаш керак.

Пахтани машина блан териладиган ерларда ғўзани цианамид кальций блан чанглаш учун асосан чангловчи-пурковчи — ОДН машинаси ишлатилади. Бу машина блан чанглашни ғўзада шудринг бўлган вақтда эрталаб ва кечга яқин ўтказиш керак. Кундузги пайтларда бу машинани ишлатилганда пурковчи қисмини ишга солиб, гектарига ўртача нормада (700—800 литр) сув сарфлаш учун тракторни 2-нчи тезликда юргизиш керак.

Ғўзада шудринг бўлмаган кунларда гектарига 1.300—1.400 литр сув сарфлаш учун ОДН машинасига ўрнатилган насоснинг босиш қувватини (таз'йиқини) 7 атмосферагача етказиб, тракторни биринчи тезликда юргизиш керак. Кун иссиқ вақтларда баргга пуркалган сувлар тез қуриб кетади, бундай вақтда дорилашни тўхтатиш керак бўлади. Цианамид кальций ва сув ғўзанинг ҳамма баргига бир текисда ва бир миқдорда тегиши керак.

Шудринг бўлмаган вақтда баргларга дори текис тегса ҳам сув тегмай қолса, барглар тўкилмай қолади. Чанглаш тўғри ўтказилса, ғўзанинг барглари 4—5 кундан кейин тўкилабошлаб, 9—12 кун ичида тўкилиб тамом бўлади. Ноқулай шароит бўлганда (ҳавонинг совиб кетиши, тупроқнинг қуруқ бўлиши) баргларнинг тўкилиши 15—20 кунга чўзилиши мумкин.

Кўсак очилишининг тезлашиши чанглашдан 15—20 кун ўтгандан кейин яхши сезилабошлайди. Ғўзани цианамид кальций блан чангламайдиган ерларда тупроқнинг нами кам бўлса, сизот сувлари чуқур бўлган тақдирда ғўза ётиб қолиб, машина блан теришга тўсқинлик қилмаса, чанглаш олдидан бундай ғўзаларга оз норма блан (гектарига 600—700 кубометр) сув бериш яхши натижа беради. Бундай ерларни суғориш орқасида ғўзанинг баргларида шудринг ҳосил бўлиб, чанглаш сифатли ўтади.

Бундан ташқари, кўсаклар яхши тўлиб етилиши ва тез очилиши учун чанглаш натижасида баргларда органик моддалар кўсакларга кўп ўтиши блан, илдизлар орқали ўтадиган сув моддалари ҳам етарли бўлиши керак. «Универсал» тракторларига осилган чангловчи-пурковчи ОДН машинасини ишга тушириш олдидан пухта тайёрлаб, гектарига белгиланган норма бўйича цианамид кальцийни, чанглашга мослаб, алоҳида бир участкада тайёрлаш керак.

Бунинг учун ОДН машинасининг бункерига 30 килограмм цианамид кальций солиб, бункердан дори туширувчи аппаратнинг 4 дан 3 қисмини очиб, ғўзани чанглаб кўриш керак. Дори бункерда тамом бўлгандан кейин чангланган ернинг бўйини ва энини ўлчаб, 30 килограмм дори қанча квадратметр ерга етганини аниқлаш керак.

Шунга қараб белгиланган нормадан оз ёки кўп дори кетгани ма'лум бўлгандан кейин, бункердаги дори туширувчи аппаратни илгарига қараганда кўп ёки кам очиб яна бир марта 30 килограмм солиб текшириб кўриш керак. Дори белгиланган нормага яқинлашганда, асосий чанглаш бошланади. Машиналари чангловчи қисмларнинг ҳаммаси бир текисда баравар ишлашига ва ғўзанинг тагидаги баргидан тепасигача бир хилда чангланишига яхши аҳамият бериш керак. Ишга тушиш олдидан машинанинг чангловчи ва пурковчи қисмларини яхши тозалаб, иш вақтида трактор мотори бир текисда ишлашини (минутига 1.200 айланишини) та'мин қилиши керак. Бир даладан иккинчи далага ўтиш олдидан ОДН машинасининг дори туширадиган қисмини бекитиб, трубаларда ва чангловчи қисмларда қолган дориларни пуркаб тамомлаш блан, бошқа далага ўтганда бункердаги цианамид кальцийни лом ёки таёқ блан аралаштириб, дори пуркайдиган аппаратни белгиланган нормага тўғрилаб очилади.

Узунлиги 500 метрдан кам бўлмаган тўғри бурчакли катта ерларда атрофида дарахт ва иморатлар бўлмаса, эгат оралари унчалик туташиб кетмаган ўртача ўсган ғўзаларни самолёт блан чанглаш мумкин. Самолёт блан чанглашни ғўзанинг баргида шудринг бор вақтда фақат эрта блан шамолсиз вақтда ўтказилади.

Шудринг кечқурун тушадиган ерларда самолёт блан чанглашни кун ботиш олдидан ўтказилса ҳам бўлади. Самолёт блан цианамид кальцийни чанглаш учун 1 километрдан ортиқ бўлмаган узоқликка биттадан сигналчилар қўйилиб, моки юриши усулида узунасига чангланади. Чанглашни 5 метр баландликдан сигналчиларнинг кўрсатиши бўйича ўтказилади.

Ғўзанинг бўйи 80 сантиметргача бўлиб, қатор оралари туташмаган бўлса, сигналчилар самолётнинг ҳар учишида 15 эгат (10,5 метр) ташлаб ўтади. Агар ғўзаларнинг бўйи 80—100 сантиметр бўлиб, қатор оралари кам туташган бўлса 10 эгат (7 метр) ташлаб ўтади. Кучлик ўсиб эгат оралари бир-бирига киришиб кетган ғўзаларни самолётдан чанглаш тавсия қилинмайди, чунки бундай ҳолда цианамид кальцийни чанг тўлқинлари ғўзанинг пастки баргларига тегмай қолгани учун улар тўкилмайди.

Агар алоҳида зарурият туғилса орадан 6—8 кун ўтказиб ғўзанинг юқориги барглари тўкилгандан кейин иккинчи марта самолётдан чанглаш мумкин.

Самолётдан 2 марта чанглаганда ҳарбир чанглаш учун кетадиган цианамид кальций миқдори 35 килограммдан ортиқ бўлмаслиги керак.

Чанглаш вақтида ариқларнинг цианамид кальций блан ифлосланишига йўл қўйилмасин. Цианамид кальций зарарлик дори бўлганидан уни ишлатишда касалланмаслик ва заҳарланмаслик учун эҳтиёт чоралари қаттиқ қўлланиши керак.

Цианамид кальций одамнинг намланган терисига, кўзига, бурнига тегса оғриқ пайдо қилиши, нафас олиш йўллари ва овқатланиш йўллари орқали одамнинг ичига ўтса заҳарлаши мумкин. Цианамид кальций блан иш қилган одам жуда оз миқдорда спиртлик ичимлик исте'мол қилса ҳам заҳарланиш хавфи айниқса каттадир. Цианамид кальций блан далада, омборда элаш ва чанглаш вақтларида ишлаганда ишловчини яхши ҳимоя қиладиган қалин газламадан, енг ва почалари бўғиб бойланадиган қилиб тикилган махсус иш кийими (комбинзон) кийиб ишлаш керак. Чангдан сақлайдиган кўз ойнак тутиб, оғиз-бурунлар орасига пахта солинган марли (дока) блан бойлаш, қўлга брезентдан ишланган қўлқоп, оёққа ҳамма вақт этик ёки ботинка кийиб юриш керак. Баданнинг очиқ қисми бўлган юз-қўлларни ишга тушиш олдидан ёғлаш ёки вазелин суртиш керак. Иш устида овқатланиш ман' қилинади. Овқатланиш олдидан қўлларни ёғ блан ишқаб, илиқ сувда совунлаб ювиш керак.

Цианамид кальций блан чангланган ерларнинг уватларида ва атрофида бўлган бўш жойларда 5—6 кунгача мол ўтлатиш қат'ий ман' қилинади. Цианамид кальций тез бузиладиган дори бўлгани учун, ҳаммаёғи берк бўлиб, ҳаво кирмайдиган идишда, ернинг нами ва ҳаводан тушган намлар тегмайдиган қулф калидлик биноларда сақланиши керак.

Нам тушиб муштлашиб қолган ва ҳаво кириб бузилган цианамид кальций блан ғўзани чанглаш ярамайди. Бундай цианамид кальцийни азотлик ўғит сифатида ерга солиш керак бўлади.

Р. АҲМЕДОВ.

Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

Вилко Червенков эллик ёшга кирди

СОФИЯ, 6 сентябрь. (ТАСС). Булғория Министрлар советининг Раиси ва Булғория коммунистлар партияси Марказий Комитетининг секретари Вилко Червенков туғилган кунга бугун 50 йил тўлди. Булғория газеталари унинг портретларини босиб чиқармоқдалар ва олинган табрикларни э'лон қилмоқдалар.

Барча газеталар И. В. Сталиннинг Вилко Червенковга юборган телеграммасини босиб чиқардилар. Телеграммада қуйидагилар айтилади:

«Булғория Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Вилко **Червенков** жанобларига

София

50 ёшга кирган кунингиз муносабати блан Сизни самимий табриклайман. Сиҳат-саломатлик ва булғор халқининг бахт-саодати ҳамда мамлакатларимиз ўртасидаги қардошлик иттифоқининг давом этиши учун бундан буён ҳам бардамлик блан самарали ишлашингизни тилаб энг яхши истакларимни йўллайман.

И. СТАЛИН».

Газеталар Хитой, Чехословакия, Руминия, Қурия ва бошқа мамлакатлар ҳукуматлари бошлиқларининг ҳамда коммунистик партиялар ва ишчи партиялари раҳбарларининг табрик телеграммаларини ҳам босиб чиқармоқдалар.

Булғория коммунистлар партияси Марказий Комитети, Булғория Халқ республикаси Министрлар совети, Халқ мажлисининг президиуми, Булғория халқ деҳқонлар союзининг раҳбарлари, Ватан фронтининг Миллий совети, Булғориядаги Умум ишчи касаба союзининг марказий совети ва Булғориядаги бошқа жамоат ташкилотлари, шунингдек хусусий кишилардан ҳам Вилко Червенков номига табрик телеграммалари олинди.

СОФИЯ, 6 сентябрь. (ТАСС). Кеча Софияда Булғория Министрлар советининг раиси ва Булғория коммунистлар партияси Марказий Комитетининг секретари Вилко Червенков туғилган кунининг 50 йиллиги муносабати блан тантанали маросим ўтказилди.

Булғория коммунистлар партияси Марказий Комитети, халқ армияси, Ватан фронти Миллий комитети, касаба союзлари ва бошқа ташкилотлар номидан Вилко Червенковни табрикладилар.

Георгий Дамянов Халқ мажлиси президиумининг В. Червенковни Димитров ордени блан мукофотлаш тўғрисидаги фармонини, шунингдек Софиядаги бешинчи райони, медицина академиясини ва авторемонт заводини Червенков номига қўйиш тўғрисидаги фармонини ўқиб берди.

Прагада совет артистларининг муваффақияти

ПРАГА, 6 сентябрь. (ТАСС). Кеча Прагадаги «Люцерна» номли катта концерт залида студентларнинг иккинчи жаҳон конгресси лауреатлари бўлган ёш совет артистлари сўнгги концертни бердилар. Концертда совет консерваторияларининг студентлари, СССР Большой театри ҳузуридаги Москва хореография мактабининг ўқучилари, Пятницкий номли Давлат рус халқ хори рақс группасининг солистлари ва Ленинград давлат эстрадасининг артистлари қатнашдилар.

Концертда бош министр Антонин Запотоцкий, бош министр ўринбосари генерал Людовик Свобода, ахборот ва маданият министри Вацлав Копецкий, СССР элчиси М. А. Силин ҳозир бўлдилар.

Концерт: «Совет Иттифоқи блан биргаликда тинчлик учун, социализм учун!» деган шиор остида ўтиб, Совет—Чехословакия дўстлигининг порлоқ намойишига айланди. Концерт тамом бўлгандан кейин томошабинлар ва артистлар бутун тараққийпарвар инсониятнинг йўлбошчиси ва чехословак халқининг энг яхши дўсти И. В. Сталин шарафига, Чехословакия республикасининг президенти Клемент Готвальд шарафига бирнеча минут мобайнида табрик сўзларини айтиб чапак чалдилар.

Қуриядаги воқиалар

ҚУРИЯ ХАЛҚ-ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ АРМИЯСИ БОШ ҚЎМОНДОНЛИГИНИНГ АХБОРОТЛАРИ

ПХЕНЬЯН, 6 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг Бош қўмондонлиги 6 сентябрь эрта блан қуйидагиларни билдирди: Халқ армиясининг қисмлари ҳамма фронтларда душманнинг қарши атакаларини қайтариб, ҳужум жангларини давом этдирмоқдалар.

Жанубий қирғоқда душман, Халқ армияси қўшинларининг ҳужумини тўхтатишга уриниб, Халқ армияси қисмларига орқа томондан атака қилмоқчи бўлиб уринди. Аммо Халқ армиясининг қўшинлари бу уринишларга зарба бердилар ва душманнинг пиёда аскарлари қисмини қуршаб олдилар.

Жанубий қирғоқда Халқ армияси қисмлари ҳужумни давом этдирмоқдалар. Улар ҳужум давомида душманнинг қаттиқ қарши атака қилган икки батальонига зарба бердилар. Душманнинг 300 дан ортиқ солдат ва офицери ўлдирилди ва ярадор қилинди. 105 миллиметрли уч тўп, 11 автомашина, зенит пулемётлар ва катта калибрли пулемётлар ҳамда бошқа кўп ярог-аслаҳа, ўқдорилар ўлжа олинди.

Шарқий қирғоқда Халқ армиясининг қисмлари американинг иккита бомбардимончи аэропланини уриб туширдилар.

ПХЕНЬЯН, 6 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг Бош қўмондонлиги бугун кечқурун қуйидагиларни билдирди: Халқ армиясининг Гуньи (Гун'и) жанубида ҳужум қилаётган қисмлари қарши ҳужум қилишга ўтиш учун уринаётган душманга қаттиқ зарба бердилар ва жануб томонга силжиб боришни давом этдирмоқдалар. Бу районда душманнинг 200 дан ортиқ солдат ва офицери ўлдирилди ва ярадор қилинди. 100 дан ортиқ киши асир олинди. Миномётлар, оғир ва енгил пулемётлар, радиоустановкалар, ўқ-дори ва бошқа кўп ҳарбий анжомлар қўлга туширилди.

Халқ армиясининг Егвань (Икан)ни озод қилган қисмлари ҳужумни давом эттириб, Тэгу (Тайкю) нинг ғарби-шимолида қаттиқ қаршилик кўрсатаётган душманга кучли зарбалар бердилар ва унга катта талафот етказдилар. Халқ армиясининг қисмлари бу жангларда душманнинг 500 дан ортиқ солдат ва офицерини ўлдирдилар ва ярадор қилдилар ҳамда 100 дан ортиқ кишини асир олдилар. 11 ракета тўпи, оғир ва енгил пулемётлар, артиллерия снарядлари, радиоустановкалар ва бошқа ҳарбий материаллар қўлга туширилди.

Шарқий қирғоқда Халқ армиясининг Пхохан (Хокодо) жанубида ҳужумни давом эттираётган қисмлари танк ва авиация қисмларининг ёрдами блан, жуда қаттиқ қаршилик кўрсатаётган душманга кучли зарба бердилар. Бу жанглар натижасида лисинманчиларнинг 3-нчи дивизияси аскар ва техника жиҳатидан кўп талафот кўриб, ўз позицияларини ташлаб кетди ва бутун фронтда орқага чекинди.

Пхохан (Хокодо)нинг жанубида кейинги 10 кун ичида бўлган жангларда Халқ армиясининг қисмлари душманнинг 6 мингдан ортиқ солдат ва офицерини ўлдирдилар ва ярадор қилдилар ҳамда 500 дан ортиқ асир олдилар. 12 танк, 15 миномёт, 6 ракета тўпи, 300 дан ортиқ автомат, 400 дан ортиқ милтиқ, 200 дан ортиқ карабин ўлжа олинди. Шу блан бирга катта калибрли оғир пулемётлар, танкка отадиган милтиқлар, зенит пулемётлар ва кўп миқдорда бошқа ярог-аслаҳа ҳамда ўқ-дорилар ўлжа олинди. Ҳозирги вақтда Халқ армиясининг бу томонда ҳаракат қилаётган қисмлари душман мудофаасини ёриб кирдилар ва ҳужум жангларини давом этдирмоқдалар.

Лисинманчи босмачилар фронтда мағлубиятга учраб, жанубий Қурия аҳолисини фронтга мажбурий суратда сафарбар қилмоқдалар. Масалан, кейинги вақтларда қиз ва жувонлар хотин-қизлар отряди деб аталган отрядларга зўрлик блан сафарбар қилинди. Уларни «кўнгиллилар» деган баҳона блан фронтга юбормоқдалар. Фронтда америкали ва лисинманчи солдат ҳамда офицерлар бу хотин-қизларни зўрлаб таҳқир этмоқдалар.

ҚУРИЯДАГИ УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ ТЎҒРИСИДА АМЕРИКА ХАБАРЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 6 сентябрь. (ТАСС). Интернейшнл Ньюс Сервис агентлиги мухбирининг фронтдан берган хабарида қуйидагилар айтилади: Ли Син Маннинг «асосий дивизияси» Пхохан районида тамомила тор-мор қилинди. Қурия Халқ армияси дивизиянинг бутун штабини йўқ қилиб юборди дейиш мумкин. Ли Син Ман қўшинлари «70 кунлик жанглар тўхтовсиз давом этганлиги натижасида тинкалари қуриб, раҳбарликсиз қолдилар». Мухбир бу дивизиядаги америкали 6 маслаҳатчидан тўрттаси бедарак йўқолганлигини ҳам билдиради.

Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири ҳам Қурия Халқ армиясининг қўшинлари Тэгу (Тайкю)дан 7 миля масофада турганликларини билдиради.

ҚУРИЯДАГИ УРУШ ҲАРАКАТЛАРИГА ДОИР

ЛОНДОН, 6 сентябрь. (ТАСС). Рейтер агентлигининг Токио мухбири билдиради: Макартур штабининг бугун эрта блан э'лон қилинган ахборотида айтилишича, Шимолий Қурия қўшинлари фронтнинг шимолий участкасида жануб томонга ҳужумни давом этдирмоқдалар. Аммо ахборотда бу ҳужумнинг қандай миқ'ёсда олиб борилаётганлиги тўғрисида гапирилмайди.

ЛОНДОН, 6 сентябрь. (ТАСС). Рейтер агентлигининг Токио мухбири билдиради: Шимолий Қурия қўшинлари бугун Тэгу (Тайкю) га уч томондан ҳужум қилмоқдалар. Америка армияси штабининг вакили, Чхан'ен (Сионей)нинг шимолида Нактонган (Ракуто-Ко) дар'ёсидан ғарб томонда Шимолий Қурия қўшинларининг позициялари шу қадар «мустаҳкамланди»ки, эндиликда бу позицияларни дар'ё бўйидаги оддий истеҳком деб атаб бўлмайди, деди. Шимолий Қурия қўшинларининг ҳужуми америка қўшинларини бундан кейин мудофаа жанглари олиб боришга ва ўз мудофаалари районини тобора қисқартишга мажбур этади.

Шарқий қирғоқда америка қўшинлари ҳужум қилаётган Шимолий Қурия қўшинларининг қаттиқ зарбалари остида чекиндилар.

ЧЕХОСЛОВАКИЯДА И. В. СТАЛИННИНГ «ЛЕНИНИЗМ МАСАЛАЛАРИ» НОМЛИ КИТОБИ НАШР ЭТИЛДИ

ПРАГА, 6 сентябрь. (ТАСС). Чехословакиядаги «Свобода» нашриёти ўртоқ И. В. Сталиннинг «Ленинизм масалалари» номли китобининг 8-нчи нашрини чиқарди.

РУМИНИЯНИНГ БУЮК МИЛЛАТ МАЖЛИСИДА

БУХАРЕСТ, 6 сентябрь. (ТАСС). Руминия телеграф агентлиги билдиради: Бутун эрта блан Буюк миллат мажлисининг навбатдаги 8-нчи сессияси очилди.

Халқ советлари ташкил этиш тўғрисидаги қонунни бажариш блан шуғулланучи давлат комиссиясининг раиси Теохари Жоржеску Руминия халқ республикасининг территориясини ма'мурий-иқтисодий жиҳатдан районлаштириш тўғрисидаги қонун лойиҳасини тақдим этди. Буюк миллат мажлиси лойиҳанинг ғоят зарурлигини та'кидлаб, уни ма'мурий комиссияга ҳавола қилди.

Шундан кейин Министрлар Совети раисининг ўринбосари Киву Стойка халқ советларига депутатлар сайлаш тўғрисидаги қонун лойиҳасини тақдим этди.

ФРАНЦУЗ ДОКЕРЛАРИ ҲАРБИЙ МАТЕРИАЛЛАРНИ БЎШАТИБ ОЛИШДАН БОШ ТОРТДИЛАР

ПАРИЖ, 6 сентябрь. (ТАСС). «Юманите» газетаси билдиради: кеча Руан портининг докерлари «Померолъ» ва «Фронсак» пароходларида келтирилган ҳарбий материалларни бўшатиб олишдан бош тортдилар. Порт ма'мурияти юк ташувчиларни топиш учун беҳуда уриниб кўрганидан кейин солдатларнинг кучидан фойдаланди.

Руан докерлари Франциядаги бошқа портларнинг докерларига мурожаат қилиб, уларни тинчлик учун курашни кучайтиришга чақирдилар.

НОЗИМ ҲИКМАТ ТУРКИЯДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

АНҚАРА, 6 сентябрь. (ТАСС). «Қудрат» газетасининг хабаридан ма'лум бўлишича, Туркиядаги тараққийпарвар арбоблар қаттиқ та'қиб қилинмоқдалар ва уларнинг кўпи мамлакатдан чиқиб кетишга мажбур бўлмоқда. Газета машҳур турк шоири Нозим Ҳикматнинг Францияга жўнаб кетганлигини билдиради. «Тан» газетасининг (1945 йилда ёпилган «Тан» газетаси кўзда тутилади) бош муҳаррири Зекерие Сертел, унинг хотини Соҳиба Сертел, уларнинг қизи, шунингдек рассом Абидин Динолар ҳам мамлакатдан жўнаб кетдилар.

ВЬЕТНАМ ХАЛҚИНИНГ ХОИНИ БАО ДАЙНИНГ ИТАЛИЯГА КЕЛИШИ РИМ АҲОЛИСИНИ ҒАЗАБЛАНТИРДИ

РИМ, 6 сентябрь. (ТАСС). Кеча Рим аҳолисининг бир гуруҳи қўғирчоқ «император», Вьетнам халқининг хоини Бао Дайнинг Римда бўлишига қарши норозилик юзасидан намойиш ўтказди. Бао Дай келиб тушган мусофирхона олдига тўпланган намойишчилар: «Йўқолсин Бао Дай!», «Бао Дай—қотил!», «Йўқолсин хоин!», «Яшасин Вьетнамнинг озод халқи!» деб қичқирдилар.

Бао Дай полициянинг ва ўз соқчиларининг ёрдами блан зўрға мусофирхонага ўтаолди. Мусофирхонага олиб кирадиган йўлларнинг ҳаммаси полиция ходимлари блан ўраб олинган эди. Полициячилар кейинчалик кўчанинг нариги томонидаги уйлар деворига кўмир ва бўр блан: «Бао Дай—қотил!» деб ёзилган жуда кўп сўзларни ўчиришга мажбур бўлдилар.

Мас'ул муҳаррир ўринбосари

Б. РАҲМОНОВ.

Хавфсизлик Советининг 6 сентябрьдаги мажлиси

НЬЮ-ЙОРК, 6 сентябрь. (ТАСС). Бутун Хавфсизлик Советининг мажлиси бўлиб, Қуриядаги уруш масаласини муҳокама қилиш давом эттирилди.

Кун тартиби тасдиқланганидан кейин (бу кун тартиби ўтган мажлисда қабул қилинган кун тартиби блан бир хилдир) Совет Иттифоқи вакили Я. А. Малик Хавфсизлик Советининг раиси Жеббга мурожаат қилиб, бош секретарьнинг ёрдамчиси Совет ҳукуматининг Хавфсизлик Совети раисига юборган мактубини ўқиб берсин, деб талаб қилди. Бу мактубда американинг 11 қиручи аэроплани Совет Иттифоқининг қуролсиз та'лим аэропланига игвогарлик мақсадида ҳужум қилганлиги муносабати блан Совет ҳукуматининг Америка Қўшма Штатлари ҳукуматига юборган нотаси келтирилади. Бу мактуб ўқиб эшитдирилди.

Раислик қилучи Жебб, уриб туширилган совет аэроплани тўғрисида Америка Қўшма Штатларининг юборган мактубини Қуриядаги уруш масаласи муҳокама қилинган вақтда қараб чиқиш ҳақида илгари қарор чиқарилган эди, шу сабабдан Хавфсизлик Совети Совет ҳукуматининг мактубини ҳам Қуриядаги уруш масаласи муҳокама қилинган пайтда қараб чиқиши лозим, деди.

Таклиф этилган кун тартиби муносабати блан Малик айтдики, Совет Иттифоқининг Америка Қўшма Штатлари ҳукуматига юборган нотаси текстининг Совет ҳукумати томонидан Хавфсизлик Совети а'золарига юборилганига Америка Қўшма Штатларининг илгари Хавфсизлик Советига мактуб юборганлиги сабаб эмас ва Совет ҳукумати нотанинг Хавфсизлик Советида муҳокама қилиниши тўғрисида ҳеч гап айтмади. Малик сўзини такрорлаб айтдики, Совет ҳукуматининг нотаси Америка Қўшма Штатлари ҳукумати номига юборилган ва шу сабабдан бу нота Хавфсизлик Советида муҳокама қилиниши лозим бўлган масала бўлмай, балки ҳукуматлар ўртасида пайдо бўлган масаладир.

Аммо Америка Қўшма Штатлари вакили Остин бунга э'тироз билдириб, совет вакилининг мактуби Хавфсизлик Совети номига юборилган ва шу сабабдан Хавфсизлик Совети бу тўғрида қандай чора кўриши лозимлигини ҳал этиши керак, деди. Остин совет аэропланига қилинган ҳужум учун жавобгарликни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти зиммасига ағдармоқчи бўлиб уриниб кўрди ва шу блан бирга, Қурияда 1947 йилдан буён гўё Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан амалга оширилаётган ҳамма тадбирлар Америка Қўшма Штатлари ҳукуматининг тадбирлари деб э'лон қилинмоқда деди.

Малик айтдики, Америка Қўшма Штатлари вакилининг баёнотида ҳеч қандай янги гап йўқ. Америка Қўшма Штатлари вакили Америка Қўшма Штатларининг 1947 йилдан буён Қурияда амалга ошираётган ҳамма тадбирларини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти номи блан яширишга уринмоқда. Ҳозирги вақтда Америка Қўшма Штатлари Қуриядаги шаҳар, қишлоқларни ва тинч аҳолини ваҳшиёна бомбардимон қилаётган бир пайтда (бу бомбардимонлар натижасида қуриялилар қирилмоқда) Америка Қўшма Штатларининг ана шу ҳаракатларини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти байроғи блан яшириш ва пардалашга интилаётганлигига ажабланиб бўлмайди. Аммо Совет ҳукумати Америка ҳарбий ма'мурларининг ҳаракатлари учун бутун жавобгарлик Америка Қўшма Штатлари ҳукумати зиммасига юкланади деб ҳисоблайди. Америка ҳарбий ма'мурлари халқаро ҳуқуқ қоидаларини қўпол суратда поймол этиб, шармандаи-шармисор бўлдилар. Совет ҳукумати бу жиноятда айбдор бўлган кишиларни жазолашни, шунингдек аэропланнинг ҳалокати ва экипаждаги уч кишининг нобуд бўлганлиги натижасида кўрилган зарарни қоплашни қаттиқ талаб этади.

Малик сўзининг охирида бундай деди: бу ҳаракатлар америка ҳарбий ма'мурларининг ишидир. Америка Қўшма Штатлари ҳукумати улар учун тўла жавобгардир ва бундай ишларнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти блан ҳеч қандай алоқаси йўқ.

Жебб Америка Қўшма Штатлари аэроплан блан бўлган можаро тўғрисида нота топширганида бу нота «Қурия республикасига қарши қилинган агрессия тўғрисидаги шикоятлар»ни муҳокама қилиш давомида қараб чиқилсин деб таклиф этганлигини эсга тушириб ўтди. Шу муносабат блан у, Америка нотаси ҳам, совет нотаси ҳам қараб чиқилсин деб қарор қиламан, деди.

Малик луқма ташлаб айтдики, Жеббнинг баёноти аниқ эмас, чунки, биринчидан, совет делегацияси Америка Қўшма Штатларининг нотасини муҳокама қилишга тарафдор эканлигини ҳечқачон айтмади; иккинчидан, бу масала кун тартибининг Жебб айтиб ўтган моддасига боғлиқ эмас; учинчидан, Хавфсизлик Советининг а'зоси бирор масаланинг қараб чиқилишини истар экан, унинг бунга ҳаққи бор. Аммо бундан унинг баёноти муҳокама қилиниши лозим бўлган масала бўлиб қолади деган ма'но келиб чиқмайди.

Шундан кейин Жебб Қурия воқиалари тўғрисидаги резолюция лойиҳасини муҳокама қилиш тартиби бўйича Куба вакили Альваресга сўз берди. Альварес, Америка Қўшма Штатлари вакили томонидан таклиф этилган резолюция лойиҳасини ёқлаб овоз бераман, деди.

Гоминданчи Цзян Тин-фу бошдан-оёқ советларга қарши руҳда гапириб, Америка Қўшма Штатларининг резолюцияси менинг назаримда гарчи «қониқарли» бўлмаса ҳам бу резолюцияни ёқлаб овоз бераман, деди.

Миср вакили Фавзий ва Эквадор вакили Кеведо ҳам Америка Қўшма Штатларининг резолюциясини ёқладилар.

Кеведо Хавфсизлик Совети тинч аҳолининг бомбардимон қилиниши ва қирилиши тўғрисидаги масалада «Бирлашган Миллатлар қўмондонлиги» деб аталган қўмондонликнинг фикрини аниқ билмай туриб, Қурия халқ ҳукуматининг тинч аҳоли бомбардимон қилинаётганлиги ва қирилаётганлигига қарши билдирган норозилиги юзасидан қарор қабул қилиб бўлмайди деб да'во қилди.

Лисинманчилар тўдасининг вакили Чэн Хавфсизлик Советининг а'золари Америка Қўшма Штатларининг резолюциясини ёқлаб овоз берадилар ва Совет Иттифоқининг резолюциясини рад этадилар деб умид билдирди.

Чэн Хавфсизлик Советидаги муҳокамаларда гарчи қонунга хилоф суратда қатнашаётган бўлса ҳам, фақат Хавфсизлик Советига ўз фикрини баён қилишгагина ҳаққи борлигини ва резолюциялар тўғрисида фикр баён қилишга ҳаққи йўқ эканлигини кўрсатиб, Малик дарҳол изоҳ беришни талаб этди. Малик, Чэннинг фикри ҳечкимни қизиқтирмайди, деди.

Жебб ўз жавобида бошқача фикр айтмоқчи бўлиб уриниб кўрди. Шундан кейин Жебб, Англия Америка Қўшма Штатларининг резолюциясини ёқлаб ва Совет Иттифоқининг резолюциясига қарши овоз беради, деди.

Жебб Америка Қўшма Штатларининг резолюциясини овозга қўйишни таклиф этди.

Малик бунга жавобан айтдики, 5 сентябрьдаги мажлисда резолюциялар топширилган вақтига қараб ва музокаралар тамом бўлганидан кейин овозга қўйилсин деб қарор чиқарилган эди. Шу сабабдан, — деди Малик, — Америка Қўшма Штатларининг резолюциясини ва совет делегациясининг биринчи резолюциясини овозга қўйишга розиман. Аммо мен совет делегациясининг тинч аҳоли бомбардимон қилинаётганлигига доир иккинчи резолюцияси ҳақида гапиришни истайман. Бундан мақсад совет делегациясининг бу резолюцияни тақдим этганлигига сабаб нима эканлигини тушунтириб беришдир. Малик ҳозирги пайтда резолюция овозга қўйилишидан олдин ёки кейинчалик, я'ни Америка Қўшма Штатларининг резолюцияси ва совет делегациясининг биринчи резолюцияси овозга қўйилганидан кейин шу гапларни айтишга тайёр эканлигини билдирди.

Жебб совет вакилининг фикри «эҳтимол тўғридир» деди ва сўнгра Хавфсизлик Советига америка резолюциясини овозга қўйишни ва шундан кейин мажлисни ёпиш «мақсадга мувофиқ эканлиги ё йўқлиги тўғрисидаги масала»ни қараб чиқиш»ни таклиф этди.

Малик, масала овозга қўйиладиган бўлса, у ҳолда америка резолюцияси лойиҳаси ҳам, Совет Иттифоқининг биринчи резолюцияси ҳам овозга қўйилиши лозим, деди.

Шундан кейин Хавфсизлик Совети Америка Қўшма Штатларининг резолюциясини овозга қўйди. Бу резолюция Қуриядаги урушни «кенгайтирмаслик» деган баҳона блан бу урушни кенгайтириш ва кучайтиришга қаратилган. Совет Иттифоқи резолюцияга қарши овоз берди ва бу блан якдиллик принципига мувофиқ мазкур резолюциянинг рад этилишига сабаб бўлди. Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция, Норвегия, Гоминдан, Эквадор, Куба, Миср ва Ҳиндистон резолюцияни ёқлаб овоз бердилар. Югославия овоз беришда бетараф қолди.

Америка Қўшма Штатлари резолюцияси овозга қўйилишдан олдин Малик Эквадор вакилининг икки баёнотига қисқача жавоб қайтариш учун имконият берилишини сўради. Малик Эквадор вакилининг ҳар икки баёноти Совет Иттифоқига ва совет халқига туҳмат қилишдан иборат эканлигини айтди. Малик Кеведонинг Совет Иттифоқи гўё бошқа мамлакатларнинг фикрларини э'тиборга олмайди ва гўё кичкина мамлакатларни менсимайди деган баёнотига э'тиборни жалб этди. Малик бундай деди: Эквадор вакили туҳмат қилиш ниятида деб ўйламайман, унинг бундай гапларни айтишига тегишли ма'лумотларга эга бўлмаганлиги кўпроқ сабаб бўлса керак. Бунга қисман сабаб шуки, Эквадор блан Совет Иттифоқи ўртасида узоқ масофа бор, шунингдек Эквадор ва унинг халқи «Америка овози» томонидан советларга қарши душманчилик руҳида доим пропаганда юргизилаётган бир шароитда яшамоқда ва ишламоқда. Эквадор вакилининг хато фикрларини тузатиш мақсадида Малик И. В. Сталиннинг 1947 йил 9 апрельда Америка Қўшма Штатлари республикачилар партиясининг раҳбар арбобларидан бири Стассенга қилган баёнотидан парчалар ўқиб берди. И. В. Сталин шу баёнотида бошқа халқларнинг сиёсий системаларини танқид қилиш масаласига тўхталиб, қандай системанинг яхшироқ эканлигини тарих исбот этади ва ҳамкорлик қилиш учун халқларнинг бир хил системага эга бўлишлари талаб этилмайди деган эди. Малик 1948 йил апрель ойида Совет Иттифоқининг Финляндия блан тузилган битимни имзолаганлиги муносабати блан И. В. Сталиннинг Совет Иттифоқининг кичик мамлакатларга нисбатан тутган йўли тўғрисида қилган баёнотидан ҳам парчалар ўқиб берди. И. В. Сталин ўша вақтда бундай деган эди: Совет кишилари ҳарбир миллатнинг, — катта ёки кичик бўлишидан қат'ий назар, — ўзининг ма'навий фазилатлари ва ўзига хос хусусияти бор, бу хусусият фақат унгагина хос бўлиб, бошқа миллатларда йўқдир. Бу фазилатлар ҳарбир миллатнинг умум жаҳон маданияти хазинасига қўшадиган ҳиссасидир.

Эквадор вакили Кеведо масалани тушунтириб берганлиги учун Маликка ташаккур билдирди. У, Эквадор делегацияси доим бошқа делегацияларни ҳурмат қилади ва ўзининг ҳам ҳурмат қилинишини истайди, деди.

Малик блан Кеведонинг гапларидан кейин Америка Қўшма Штатларининг резолюцияси овозга қўйилди.

Америка Қўшма Штатларининг резолюцияси рад этилганидан кейин Жебб Қуриядаги низо'ни тинч йўл блан ҳал этиш тўғрисидаги совет резолюциясининг овозга қўйилишини таклиф этди. Жебб Хавфсизлик Совети «Қурия республикаси» вакилининг фикрини эшитишга қарор қилди деб ҳисоблаб, эҳтимол Малик совет резолюциясида Қурия халқи вакилларининг фикрини эшитиш мақбул бўлур деган иборани чиқариб ташлашни хоҳлар, деди.

Малик ўз жавобида, Совет Иттифоқи бу масала юзасидан ўз фикрини билдирди ва Жанубий Қурия вакилини Хавфсизлик Советига чақиришни қонунга хилоф деб ҳисоблайди, деди. 25 июньда Жанубий Қурия вакилини Хавфсизлик Советининг мажлисига чақириш тўғрисида қарор чиқарилган эди. Малик, Совет Иттифоқи Хавфсизлик Совети совет резолюциясини тақдим этилган формада овозга қўйишни талаб этади, деди.

Хавфсизлик Советининг раиси Жебб агар совет резолюцияси бутунича овозга қўйиладиган бўлса, 1 сентябрьдаги қарор ҳали ҳам ўз кучида қолади деган фаразга асосланиб, резолюцияни овозга қўяжагини айтди. (Бу қарорга мувофиқ лисинманчилар вакилини Хавфсизлик Совети мажлисига чақириш тўғрисидаги таклиф овоз беришнинг оқибатига қарамай ўз кучида қолади).

Шундан кейин Хавфсизлик Совети Совет Иттифоқининг Қуриядаги низо'ни тинч йўл блан ҳал этиш тўғрисидаги резолюциясини Америка Қўшма Штатлари делегациясининг таз'йиқи остида рад этди. Совет Иттифоқи делегацияси резолюцияни ёқлаб овоз берди. Миср ва Югославия вакиллари бетараф қолдилар. Бошқа делегациялар резолюцияга қарши овоз бердилар.

Шу блан Хавфсизлик Советининг мажлиси ёпилди. Навбатдаги мажлис 7 сентябрь пайшанба куни бўлади.

Қурияда америка қўшинларининг ёвузликлари

ПЕКИН, 6 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг Пхеньян мухбири билдиради: Қурияда агрессив уруш олиб бораётган америка солдатлари жанубий қуриялик хотин-қизларга қаттиқ зулм қилмоқдалар. Чекинган америка қўшинлари томонидан вайрон қилинган Шимолий Кенсан вилоятида битта ҳам хотин-қиз қолмаган дейиш мумкин. Хотин-қизларнинг бир қисми америкали солдатлар томонидан ўлдирилган ёки ҳайдаб олиб кетилган, қолган қисми тоғларга қочиб қутилаолган. Америка қўшинлари Кимчхонь (Кинсен)дан чекинишлари олдидан 500 дан ортиқ қуриялик эркак, хотин-қиз ва бола темир йўл туннелига яширинганлар. Аммо америка солдатлари уларни топиб олганлар. Америка солдатлари хотин-қизларни зўрлаганлар ва бошқа қуриялилар блан бирга уларни ҳам отиб ташлаганлар.

Америка солдатлари Чхонсон (Киндзио)дан дар'ё орқали жанубга чекинганларида қуриялиларнинг бир гуруҳини отиб ташлаганлар, бир гуруҳини дар'ёга ботирганлар, ёш хотин-қизларни эса ўзлари блан олиб кетганлар.

Агентликнинг хабарида яна бундай дейилади: Қурияда кўпинча бундай манзарани учратиш мумкин: америка солдатлари томонидан ўлдирилган аёл қонга беланиб ётипти, чақалоқ боласи эса онасининг кўкрагига бошини қўйган.

Америка қўшинлари 4 августда Шимолий Чунчен вилоятида чекинган вақтларида америка пиёда аскарлари ва аэропланлари озод қилинган районга қочган бир тўда деҳқонлар орқасидан юборилган. 700 дан ортиқ киши ўлдирилган.

Америка бомбалари блан ўлдирилган тинч аҳолининг талайгина қисмини хотин-қизлар ва болалар ташкил этади. Масалан, Сеул районларидан бирида америка бомбалари блан ўлдирилган 1.900 кишининг 80 проценти хотин-қизлар ва болалардир. Америка аэропланлари далаларда ишлаётган деҳқон хотин-қизларини, шунингдек йўлларда болаларини эмизиб турган хотинларни бомбардимон қилмоқдалар ва пулемётлардан ўққа тутмоқдалар.

Сўнгра агентлик Япония таслим бўлган пайтдан буён америка солдатлари Жанубий Қурия хотин-қизларини зўрлаб, таҳқир этиб келаётганликларини билдиради.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — ёзги мавсумнинг ёпилиши олдидан — 8 сентябрьда **Фарҳод ва Ширин.**

«РОДИНА» — кундуз ва кечқурун янги бадиий чехословак фильми **Икки ўт.**

«ВАТАН» — **Икки ўт.**

«НАВОИЙ» (қишки) — кундуз ва кечқурун **Ёш гвардия** (1-нчи серия).

«НАВОИЙ» (ёзги) — **Икки ўт.**

«ИСКРА» (қишки) — 1-нчи ва 3-нчи залда **Қиручилар**, 2-нчи залда **Черевички.**

«ИСКРА» (ёзги) — **Лўлилар барони.** Сеанслар кеч соат 8 ярим ва 10 яримда бошланади.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз **Икки ўт.** кечқурун **Денгиз сафарингиз хайрли бўлсин.**

«ХЕВА» — **Икки ўт.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — **Икки ўт,** кеч соат 10 да **Маскарад.**

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ИНСТИТУТИ
назарий механика ва толали материалларнинг механик технологияси кафедраларининг мудирлари
(профессор ёки доцентлар)
вазифасида ишлаш учун
КОНКУРС Э'ЛОН ҚИЛАДИ
Институт директори номига ёзилган аризага 2 нусхада тегишли ҳужжатларни қўшиб тақдим қилиш лозим. Конкурс муддати 1950 йил 1 октябрьгача.
Адрес: Тошкент шаҳар, Академическая кўчаси, 7-нчи уй.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ

МАЖБУРИЙ ФАРМОЙИШИ

№ 8 Тошкент шаҳри.

ЧОРВА МОЛЛАРИНИ БРУЦЕЛЛЁЗ ВА СИЛ КАСАЛЛИКЛАРИДАН САҚЛАШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети **қарор қилади:**

1. Тошкент шаҳри доирасидаги давлат, колхоз-кооператив ташкилотларига, шунингдек ишчи, хизматчи ва бошқа кишиларга қарашли қорамол, қўй ва эчкилар 1950 йил 15 октябрьгача район ветеринария шифохоналари орқали бруцеллёз ва сил касаллиги жиҳатидан ёппасига текширилсин ва текширишдан ўтган molларнинг эгаларига ветеринария-санитария карточкалари берилсин.

2. Давлат, колхоз-кооператив ташкилотлари ва мол эгаларига қуйидаги мажбуриятлар юклансин:

а) Барча чорва моллари ветеринария-санитария жиҳатидан текшириш учун шу мажбурий фармойишда кўрсатилган муддатда район ветеринария шифохоналарига олиб борилсин;

б) янгидан сотиб олинган моллар 3 кун ичида ветеринария шифохоналарига келтирилсин.

3. Ҳамма районда чорва молларини текшириш учун душанба ва пайшанба кунлари белгилансин.

4. Бруцеллёз ва сил касаллиги жиҳатидан текширилмаган молнинг хом сутини ва сут маҳсулотини сотиш тақиқлансин, шунингдек текширилганлиги тўғрисида ветеринария назоратидан справкаси бўлмаган молларни мол бозорида сотишга йўл қўйилмасин.

5. Ушбу мажбурий фармойишнинг бажарилишини назорат қилиш шаҳар ветеринария назоратига, шаҳар давлат санитария инспекциясига ва милиция органларига юклансин.

6. Бу мажбурий фармойишда талаб қилинган тадбирларни бузишда айбдор бўлган кишиларга 100 сўмгача жарима солинсин ёки улар бир ойгача муддат блан мажбурий ишга тортилсин.

7. Ушбу мажбурий фармойиш э'лон қилинган кундан бошлаб 15 кундан кейин кучга киради ва Тошкент шаҳри доирасида жорий этилади.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари
Ҳ. КОМИЛОВ.
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг секретари
А. АБДУЛЛАЕВА.

«ТАШИНТРУД» АРТЕЛИ
ҚОРОВУЛЛИК ИШИГА
2-нчи ва 3-нчи группа **Ватан уруши ва меҳнат инвалидлари, ҳалок бўлган жангчиларнинг оила а'золари, пенсионерлар** ва бошқа гражданларни
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.
Артельнинг адреси: Тошкент шаҳар, Киров район, Турк янги шаҳар кўчаси, 8-нчи уй. Телефон — 35-810.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси, № 8. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 33468. Пропаганда бўлими — 31048. Маданият бўлими — 32036. Қишлоқ хўжалик бўлими — 34455. Саноат бўлими — 31226. Совет қурилиши бўлими — 31638. Маҳаллий ахборот бўлими — 37604. Мухбирлар бўлими — 31638. Хатлар бўлими — 32347. Э'лонлар бўлими — 37062. Секретариат — 34780 ва 33469. Коммутатор — 36334.

Р. 04698. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1156.